

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra regionálního managementu

Bakalářská práce

Korupce ve veřejné správě

Vypracovala: Lenka Maryšková

Vedoucí práce: doc. Ing. Martin Pělucha, Ph.D.

České Budějovice 2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka MARYŠKOVÁ**
Osobní číslo: **E12142**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Korupce ve veřejné správě**
Zadávající katedra: **Katedra regionálního managementu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem bakalářské práce je zhodnocení příčin vzniku korupce ve veřejné správě jako jednoho z faktorů, ovlivňujícího konkurenceschopnost České republiky. V práci budou analyzována statistická data a proveden rozbor indexu vnímání korupce. Snahou bude zodpovězení vybraných otázek týkajících se korupce ve veřejné správě a jejich následné zhodnocení.

Metodika práce:

1. Úvod do problematiky v podobě literární rešerše: vysvětlení základních pojmů, druhy a příčiny korupce, právní úprava korupce, stádia korupce a další pojetí tématu.
2. Metody: analýza a studium odborné literatury, analýza statistických dat a grafické metody vyhodnocení.
3. Index vnímání míry korupce a zodpovězení vybraných otázek týkající se dané problematiky.
4. Vyhodnocení a závěry řešené problematiky. Zhodnocení získaných údajů a informací.

Rámcová osnova:

1. Úvod
2. Literární rešerše
3. Cíl a metodické souvislosti práce
4. Analýza korupce ve veřejné správě
5. Shrnutí a diskuse
6. Závěr
7. Summary
8. Přehled použité literatury a zdrojů. Přílohy

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah pracovní zprávy: 40-50 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

1. Častorál, Z. (2011). Ekonomická kriminalita a management. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského.
2. Dančák, B. e., Hloušek, V. e., & Šimíček, V. e. (2006). Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav.
3. Gitlow, A. L. (2005). Corruption in corporate America: who is responsible? who will protect the public interest?. Lanham: University Press of America.
4. Kotlánová, E. (2012). Korupce a ekonomický růst. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné.
5. Roudný, R., & Zilvar, J. (2001). Korupce: boj proti korupci ve veřejné správě. Pardubice: Univerzita Pardubice.
6. Štíčka, M. (2008). Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě. Praha: Transparency International - Česká republika.

Vedoucí bakalářské práce: doc. Ing. Martin Pělucha, Ph.D.
Katedra regionálního managementu

Datum zadání bakalářské práce: 30. listopadu 2013

Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2016

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (1)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Eva Cudlínová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 25. listopadu 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s §47 zákona č.111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě / v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č.111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 15. 4. 2016

.....

Lenka Maryšková

Poděkování

Děkuji doc. Ing. Martinu Pěluchovi, Ph.D. za odbornou spolupráci, trpělivost, ochotu, cenné rady a čas, který mi poskytl při vypracování mé bakalářské práce. Chtěla bych také poděkovat rodině i přátelům za podporu při studiu Jihočeské univerzity, a zejména pak svému příteli Davidovi za podporu při zpracování práce.

Obsah

1. Úvod.....	4
2. Literární rešerše.....	5
2.1 Definice korupce.....	5
2.2 Další důležité pojmy.....	7
2.3 Základní charakteristika subjektů korupčního vztahu.....	11
2.4 Druhy korupce.....	11
2.4.1 Byrokratická korupce.....	11
2.4.2 Politická korupce.....	12
2.4.3 Korupce v soudnictví ..	12
2.4.4 Obchodní (též ekonomická) korupce.....	12
2.4.5 Korupce v médiích.....	13
2.4.6 Korupce v policii.....	13
2.4.7 Nepotismus.....	13
2.5 Příčiny a faktory napomáhající korupci.....	14
2.6 Stádia korupce.....	16
2.7 Metody měření korupce.....	17
2.7.1 Index vnímání korupce (<i>Corruption Perception Index</i> – CPI).....	17
2.7.2 Index plátců úplatků (<i>Bribe Payers Index</i> – BPI).....	18
2.7.3 Globální barometr korupce (<i>Global Corruption Barometer</i>).....	18
2.7.4 Další metody.....	18
2.8 Protikorupční opatření a způsoby prevence.....	20
2.9 Právní úprava korupce.....	22
2.9.1 Česká právní úprava.....	22
2.9.2 Mezinárodní úprava korupce.....	24
2.9.2.1 Organizace spojených národů (OSN).....	24

2.9.2.2 Rada Evropy.....	24
2.9.2.3 Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD).....	25
2.9.2.4 Evropská unie (EU) ..	25
2.10 Organizace zabývající se odhalováním korupce.....	26
2.10.1 Skupina států proti korupci (GRECO).....	26
2.10.2 Transparency International – Česká republika (TIC).....	26
2.10.3 Další organizace.....	27
2.11 Dílčí závěr k teoretickým souvislostem problematiky korupce ve veřejné správě.....	28
3. Cíl práce a metodika.....	30
3.1 Cíl práce.....	30
3.2 Metodika.....	30
4. Praktická část.....	31
4.1 Index vnímání korupce (CPI).....	31
4.1.1 Dílčí shrnutí.....	34
4.2 Strategie konkurenceschopnosti.....	36
4.2.1 Index mezinárodní konkurenceschopnosti – GCI.....	36
4.2.1.1 Dílčí shrnutí.....	38
4.2.2 Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti.....	38
4.2.3 Veřejné mínění v oblasti Institucí.....	40
4.3 Příčiny napomáhající korupci ve veřejné správě.....	42
4.3.1 Veřejné zakázky z pohledu ministerstev.....	42
4.3.1.1 Dílčí shrnutí.....	44
4.3.2 Statistika veřejných zakázek v ČR.....	45
5. Závěr.....	55
6. Summary.....	57

Použitá literatura.....	58
Seznam obrázků, tabulek a grafů.....	66
Seznam použitých zkratek.....	67

1. Úvod

Korupce je známá a rozšířená po celém světě. Ať už se jedná o větší či menší míru korupce nebo o vyspělé země či země třetího světa, vždy se najde někdo, kdo úplatek poskytne či přijme. A právě proto jsem si téma Korupce ve veřejné správě vybrala pro svoji bakalářskou práci. Neboť si myslím, že je toto téma aktuální a pro povědomí veřejnosti důležité.

V literární rešerši jsou uvedeny definice korupce, subjekty páchající korupci, druhy, příčiny, stádia a metody měření korupce. V části protikorupčních opatření bude zmíněna Vládní koncepce a akční plány boje s korupcí. Dále bude poznamenána právní úprava korupce, v rámci čtyř základních paragrafů trestního zákoníku č.40/2009 Sb., týkající se korupce, v krátkém porovnání s rakouským trestním zákoníkem a vyjmenovány mezinárodní dokumenty zabývající se korupcí. V závěru teoretické části je zmínka o organizacích zabývajících se odhalováním korupce.

Korupce je široké téma, které je těžké jednoduše rozebrat a snažit se poukázat na vše co se korupce týká, tudíž nelze rozebrat vše najednou. V praktické části se budu zabývat Indexem vnímání korupce (CPI), v rámci toho jak je vnímána naše republika, jako zkorumpovaná či nezkorumpovaná. Další částí je pak konkurenceschopnost České republiky, ovlivněná také korupcí a nejen tou. Zejména na korupci ve veřejné správě, lze pohlížet z více oblastí a z více pohledů. A proto bude v praktické části zmíněna část veřejné správy, obsahující a v krátkosti se zabývajících veřejnými zakázkami.

2. Literární rešerše

2.1 Definice korupce

Termín „korupce“ pochází z latiny. Kořenem slova je *rumpere*, což lze přeložit jako zlomit, rozlomit, přetřhnout. Latinský výraz *corruptus* je následek určitého nekalého jednání. V překladu pak znamená například znečištěný, zkažený, zvrácený, nemravný, zvrhlý či podplacený. (Chmelík & Tomica, 2011)

Definici korupce je mnoho. Jsou různé v tom, zda je formuluje právník, sociolog, ekonom či politolog. Z makroekonomického hlediska je korupce vektor, dle něj se ve společnosti transportují malé i velké sumy, které nemají souvislost s produktivní prací. (David & Nett, 2007)

Na základě společných rysů, které splňují kritéria pro pojmenování chování, jako korupčního, si předložíme pár definicí, jak korupci formulují různé instituce a autoři ve svých knihách. (Kotlánová, 2012)

Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí na svých internetových stránkách charakterizuje korupci jako „*vztah mezi dvěma subjekty, ať jednotlivci nebo institucemi, z nichž jeden nabízí a většinou i poskytuje druhému určitou formu odměny za poskytnutí či příslib neoprávněné výhody. Druhý pak očekává za tuto poskytnutou výhodu protislužbu, ať už materiální či nemateriální povahy. Korupce postihuje jak politiku, tak hospodářství i společnost. Je přítomna ve všech zemích světa. Svá korupční specifika mají země bohaté i chudé, rozlehlé i malé, vyznačuje se jimi každá oblast lidské činnosti.*“ (Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí, *Protikorupční dokumenty vlády*, 2015)

Policie ČR zase uvádí, že „*korupci je možno charakterizovat jako zneužití postavení, které je spojeno s porušením principu nestrannosti při rozhodování. Je motivováno snahou po materiálním zisku nebo získání jiných výhod. Korupce je projevem chyby v rozhodovacím a řídicím procesu. Součástí korupčního vztahu je vždy ten, kdo rozhoduje, jeho moc odchylovat se od stanovených pravidel, výměna takto vychýleného rozhodnutí za výhodu a nesprávnost, protiprávnost nebo amorálnost takového vztahu výměny. V širším smyslu je účast v korupčním vztahu etickým a mravním selháním jednotlivců.*“ (Policie ČR, *Co je korupce*, 2015)

Například mezinárodní organizace Transparency International vysvětluje korupci jen krátce a to jako „zneužití svěřené moci k osobnímu prospěchu.“ (Transparency International, *How do you define corruption?* 2015)

V jedné z mnoha knih se lze setkat s tím, že korupce se skládá nejčastěji z dohody mezi platicím jedincem, které lze nazvat také jako uplácející (korumpující), který poskytuje odměnu hmotného či nehmotného rázu, a příjemcem (korumpovaným), jenž zabezpečuje neoprávněný a žádaný přínos. Korupce je morální úpadek, rozklad, újmatnost představitelů veřejného sektoru. Korumpovat znamená mravně poškodit, kazit zvláště podplácením nebo dáváním neoprávněných výhod či úsluh. (David & Nett, 2007)

Častorál Z. naznačuje definici s využitím teorie managementu jako „...selhání osoby, která rozhoduje v rozhodovacím procesu zpravidla při realizaci transformace objektu, tj. zejména při operativním řízení. Osoba, která rozhoduje, může být z veřejné nebo státní správy nebo ze soukromé obchodní společnosti či družstva. Pravidla rozhodování, jejich rámec a povinnosti osob při rozhodování jsou dána zákony a pravidly přijatými v příslušné instituci. Selhání je možné spatřovat v tom, že se osoba od těchto závazných pravidel odchýlí, poruší je nebo souhlasí s jejich porušením nebo zprostředkuje toto porušení a to za odměnu nebo příslib či očekávání odměny.“ (Častorál, 2011, str. 145)

Proto například i takové firemní účetní závěrky, i když jsou vedeny legálně a poctivě, zahrnují odhady, které nemusejí být přesné. Přesto údaje z nich odvozené mohou mít dopad na zájmy akcionářů a managementu. Je jasné, že odhady jsou nevyhnutelné, a to vede k pokušení manipulovat s nimi. Je důležité chovat se eticky a provádět kontroly. (Gitlow, 2005)

2.2 Další důležité pojmy

Princip transparentnosti, jinak také průhlednost. Jde o vykonání určitého rozhodnutí, za které je odpovědná určitá osoba či osoby, kdy je toto rozhodnutí bez dvojmyslu, důvěryhodné a nemůže být zpochybňováno. (David & Nett, 2007)

Zmíníme se o správě, kterou dělíme na veřejnou a soukromou. Kdy veřejnou správu dělíme na státní správu a samosprávu. Státní správu poté rozdělíme na vnitřní a územní státní správu a samosprávu na zájmovou a územní samosprávu. (Káňa, 2010)

Veřejnou správu lze charakterizovat mocenskou, ochrannou, organizační, regulační funkcí a službami veřejnosti. Veřejná správa je správa lidského společenství, které je organizované státem se státním zřízením. Základem veřejné správy je správa státní. (Káňa, 2010)

Z hlediska ekonomiky je důležité zmínit **veřejnou zakázku**, kterou vnímáme jako vhodné alokování (rozdělení) zdrojů, kterým zadavatelé pozorují zpravidla ekonomicko-sociální cíle. Dohlíží se na to, aby veřejné zdroje byly hospodárně, efektivně a účelně rozděleny. Ale také, aby veřejná zakázka měla i kritéria normativní, které souvisí s přerozdělením zdrojů. Mezi základní subjekty, které se účastní na veřejné zakázce, jsou zadavatel a uchazeč. (Ochrana, 2004)

Veřejnou zakázkou je zakázka **subjektu – zadavatele**, který ji platí ze zdrojů rozpočtové soustavy, tzn. ze státního rozpočtu, státních fondů, rozpočtů jednotlivých subjektů územní samosprávy, včetně finančních zdrojů v podobě příspěvků z nadnárodních rozpočtů a od mezinárodních organizací. (Peková, Pilný, & Jetmar, 2008)

Dle předmětu plnění jsou veřejné zakázky na dodávky, na služby a na stavební práce. Dále je můžeme dělit dle předpokládané ceny předmětu veřejné zakázky. Jde o veřejné zakázky malého rozsahu, podlimitní veřejné zakázky a nadlimitní veřejné zakázky. (Krenk, 2005)

Tato předpokládaná cena je v Zákoně č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách charakterizována v § 12 Veřejná zakázka podle výše předpokládané hodnoty takto:

(1) *„Nadlimitní veřejnou zakázkou se rozumí veřejná zakázka, jejíž předpokládaná hodnota podle § 13 bez daně z přidané hodnoty dosáhne nejméně finančního limitu stanoveného prováděcím právním předpisem pro jednotlivé kategorie zadavatelů, oblasti a druhy veřejných zakázek, případně kategorie dodávek nebo služeb.*

Tento prováděcí právní předpis stanoví rovněž seznam zboží pořizovaného Českou republikou - Ministerstvem obrany, pro které platí zvláštní finanční limit, a výši tohoto limitu.

(2) Podlimitní veřejnou zakázkou se rozumí veřejná zakázka, jejíž předpokládaná hodnota činí v případě veřejné zakázky na dodávky nebo veřejné zakázky na služby nejméně 2 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty nebo v případě veřejné zakázky na stavební práce nejméně 6 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty a nedosáhne finančního limitu podle odstavce 1.

(3) Veřejnou zakázkou malého rozsahu se rozumí veřejná zakázka, jejíž předpokládaná hodnota nedosáhne v případě veřejné zakázky na dodávky nebo veřejné zakázky na služby 2 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty nebo v případě veřejné zakázky na stavební práce 6 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty.“
(Zákon č. 137/ 2006 Sb., o veřejných zakázkách, § 12 Veřejná zakázka podle výše předpokládané hodnoty)

zIndex – hodnocení zadavatelů veřejných zakázek slouží k porovnání zadavatelů veřejných zakázek. Pomocí dat lze měřit, zda zadavatelé postupovali transparentně, hospodárně, a jestli nevznikla korupční rizika. Tento index ukazuje zadavatele problematické i úspěšné. Díky zakázkám vypsáných v tříletém časovém období je pak zIndex vyhodnocen. zIndex sleduje téma Otevřenosti, Konkurence a Kontroly. Tyto témata jsou následně ještě dělana na další podkapitoly, které jsou dále hodnoceny. Nízké hodnocení značí větší rozlohu pro nehospodárnost a korupci, ke které může, ale nemusí dojít. To už ale statistika nedokáže podchytit. Důvodem zveřejňování zIndexu, publikovaného Centrem aplikované ekonomie, o. s., je vytvoření tlaku na lepší zadávání veřejných zakázek. (zIndex, 2015)

Index mezinárodní konkurenceschopnosti (GCI) je index srovnávající produktivitu a efektivitu zemí, který zkoumá účinnost různých sektorů národních ekonomik. Užitečný je zejména, protože identifikuje silné a slabé stránky národních ekonomik. Země jsou hodnoceny ve dvanácti pilířích, které obsahují instituce, infrastrukturu, makroekonomické prostředí, zdravotnictví a základní vzdělávání, vyšší vzdělání a odborné školení, efektivitu vnitřního trhu, trh práce, finanční trh, technologickou připravenost, velikost trhu, sofistikovanost podnikání a inovace. Tento index je zveřejňován Světovým ekonomickým fórem. (The Reut Institute, 2006)

Každý pilíř se ještě skládá z dalších ukazatelů. Ukazatele jsou ohodnoceny na stupnici od 1 do 7, kde 7 znamená nejlepší skóre a 1 nejhorší. V rámci pilíře je skóre z těchto ukazatelů následně zprůměrováno. Stejně tak skóre pilířů je zprůměrováno pro jednotlivé skupiny. (USAID from the American People, 2008)

Je vhodné zmínit, že daňové příjmy jsou citlivé na různé daňové sazby. Placení daní právnických a fyzických osob má těsnou souvislost s korupční činností.

Ekonomové strany nabídky jsou přesvědčeni, že stimulace tvorby bohatství je možná jen, když budeme předpokládat odstranění neustále narůstající regulace hospodářství státem. Odmítali politiku usměrňující poptávku. K bohatství jsou rozhodující individuální ekonomické motivace. Za hlavní příčinu ztráty motivace k práci, k úsporám a k investicím, ekonomové považují nadměrné zdanění. Vysoké daňové sazby poté vedou ke zhoršení nabídkových podnětů a ke snaze vyhnout se placení daní. (David & Nett, 2007)

Tuto situaci lze graficky znázornit díky tzv. **Lafferově křivce**, která znázorňuje závislost celkové sumy vybraných daní na míře zdanění.

Dle V. Davida a A. Netta Lafferova křivka „ukazuje, že s růstem daňových sazeb příjmy do státního rozpočtu zpočátku rostou. Vrcholem křivky je tzv. Lafferův bod, kdy je daňový příjem maximalizován. Jde o kritickou mez míry zdanění (asi 55 - 60 %). Vyšší daňové sazby znamenají pokles příjmů v důsledku nízkých nabídkových podnětů a následkem toho přesun některých hospodářských činností do podzemní ekonomiky (šedá a černá ekonomika). Platí, že v obou extrémech je daňový výnos nulový – při 0 % zdanění je efekt zřejmý, u 100 % zdanění sazby zase plátcí daně raději nic nevydělávají, případně se povinnosti platit daně nějakým způsobem vyhnou. Někde mezi těmito dvěma body existuje optimální míra zdanění, která generuje maximální výnosy.“ (David & Nett, 2007, stránky 52-53)

V praxi to bude znamenat, že nadměrně vysoké daňové sazby budou mít za následek obcházení zákona, vykazování fiktivních nákladů a zamlžování příjmů. Snížením motivace platit, se bude zvyšovat riziko korupce. (David & Nett, 2007)

Obrázek 1: Lafferova křivka

Zdroj: Středoevropské centrum pro finance a management; Lafferova křivka

„Zdanění by se mělo pohybovat v levé části grafu a optimální je míra zdanění nižší než je míra zdanění odpovídající Lafferovu bodu.“ (David & Nett, 2007, str. 53)

2.3 Základní charakteristika subjektů korupčního vztahu

V korupci se nacházejí 3 subjekty:

- korumpující (poskytuje výhody, úplatky za cílem získání určitého prospěchu),
- korumpovaný (přijímá výhody, úplatky za cílem poskytnutí určitého prospěchu),
- poškozený

(Roudný, Zilvar, & kol., 2001)

Korumpující a korumpovaný jsou aktivními členy. Jsou v přímém vztahu a získávají prospěch. Poškozeným může být jeden či více účastníků. Ovšem většina trestných činností má jen dva subjekty:

- poškozujícího
- poškozeného

(Roudný, Zilvar, & kol., 2001)

2.4 Druhy korupce

Členění korupce není jednotné a nabízí mnoho druhů, dělených dle rozličných kritérií. Může jít o korupci strategickou, systematickou, mezinárodní, korupci ve školství, zdravotnictví nebo sportu, korupce dle horizontální či vertikální struktury, dle místa výskytu apod. Níže bude podrobněji uvedeno alespoň pár dalších druhů.

2.4.1 Byrokratická korupce

Někdy nazývaná také jako malá korupce. Jde zpravidla o korumpování řadových úředníků, dopravních policistů, atd. Úplatky jsou spíše menší a podíl na nich má více úředníků. Toto korupční jednání může být v některých zemích uznáváno jako „vžité“ či „dané“ a brán tak z části za potřebnou součást kultury. (Dančák, 2006)

Tato korupce bývá spjata s následnými případy:

- podplácení úředníků a úmyslně nepřehledná regulace,
- špatná či nejasná organizace a s tím spojená netransparentnost,

- zneužívání pravomocí vyplývajících z kontrolní činnosti veřejné správy
- zatemňování pravidel (úzkoprsé lpění na postupech či využívání jejich „flexibility“) (Dančák, 2006)

2.4.2 Politická korupce

Tento druh je možné chápat jako výměny, které překračují meze politické sféry tak, že jsou poškozeny či oslabeny zvláštní normy a standardy politiky, a právě tím ji podvracejí.

Politické korupci lze porozumět jako činnosti, jež kompenzuje veřejně prospěšné chování chováním soukromě prospěšným tak, že normy regulující výkon právních kompetencí jsou podvraceny, čímž je ohroženo docílení veřejného prospěchu. (Frič, 1999)

2.4.3 Korupce v soudnictví

Když se korupce v soudnictví objeví, tak vážně zhoršuje právní vědomí občanů a útočí také na základy občanské společnosti. Skutečností je, že ve vícero zemích světa soudy udržují své postavení nejzkorumpovanějších institucí na vrcholu tabulek. (Odbor řízení a organizace Ministerstva vnitra, 2000)

Klíčovým prvkem ve společnosti se soudním systémem je to, že tento systém je nástrojem, díky němuž společnost prosazuje svá pravidla chování. Společnost zákony a pravidla chování potřebuje a pak už záleží jen na soudech, soudcích a právnících, kteří tento systém tvoří, jak se zachovají, zda se ovládnou a stanou se nezkorumpovanými. (Gitlow, 2005)

2.4.4 Obchodní (též ekonomická) korupce

Tento druh korupce je také velmi častý. Dochází u ní k porušení rovnosti mezi podnikatelskými subjekty. Například státní zaměstnanec při veřejné obchodní soutěži prozradí za úplatek konkurenci cenové podmínky jiných účastníků soutěže. (David & Nett, 2007)

2.4.5 Korupce v médiích

I když je obtížné odhadnout přínos sdělovacích prostředků na rozvoj protikorupčních opatření, pravdou zůstává, že podávání zpráv o korupci se stalo obzvláště časté. Mimo toho, že média jsou schopna korupční případ sledovat z dlouhodobého hlediska, mohou také poskytovat komentáře, které vysvětlují právní nedostatky, umožňující docílit korupčních praktik. (Jancsics, 2012)

2.4.6 Korupce v policii

Policisté jako veřejní činitelé, zvláště ve službách dopravní policie, cizinecké a pohraniční, jsou v největším styku s veřejností. Mají proto nejvíce korupčních příležitostí při nekontrolovaném rozhodování. (David & Nett, 2007)

Příčiny korupce u policie mohou být **personální**, kdy někteří policisté předstupují zájmy vlastní před veřejnými. Dále pak mohou být příčiny **institucionální**, se kterými se setkáme hlavně v byrokracii, například při přemíře papírování či absenci motivačních faktorů v policejní práci. A poslední je **sociální** příčina, tudíž pokud jsou v normativním systému mezery, mezi policejní sbor mohou pronikat korupční normy chování. (David & Nett, 2007)

2.4.7 Nepotismus

V případě nepotismu jde o zvýhodnění jisté skupiny lidí jedinci, kterým byl svěřen výkon veřejné moci. Uplatnění, upevnění a rozšiřování vlivu významného jednotlivce na společenské struktury pomocí prosazování příbuzných a oblíbenců do výnosných a společensky vlivných pozic lze označit za nepotismus. S tím, že nyní nebo v budoucnu bude poskytnuta protislužba. (Štička, 2008)

K nepotismu lze řadit **klientelismus**, což je zvýhodňování (upřednostňování) díky přátelským vztahům. V těchto vztazích jde zejména o vzájemnou věrnost udržovanou dobrovolně oběma stranami a o přísně osobní vztah. (Štička, 2008)

2.5 Příčiny a faktory napomáhající korupci

Během toho, co velké množství literatury označuje kulturu jako hlavní příčinu korupce, rostou oblasti forenzní ekonomie nabízející doplňkové výhledy a empirické dokumenty, které uvádějí další faktory jako například prostor pro korupci, úroveň odpovědnosti a rozsah pravomoci úředníků. (Palguta, 2013)

Korupce je vysvětlována nejrůznějšími příčinami:

1. **sociální změna**, zejména přechod od tradiční společnosti k moderní,
2. **deficity ve vývoji společnosti**, které přinášejí rozdíl v příjmech, změnu morálních norem či politickou mocí jako podmínkou pro dosažení bohatství,
3. **monopolní postavení státu**, vedoucí k vytvoření „státních tříd“
4. **ekonomické faktory**, které spočívají ve vytvoření nerovnováhy mezi nabídkou a poptávkou,
5. **příčiny sociálně-psychologického charakteru**, vycházející z jednotlivých či skupinových determinant.

(Chmelík & Tomica, 2011)

Známým faktem je, že základní příčinou fungování korupce je neutuchající touha po hmotných statcích, po penězích, úspěchu, kariéře apod. Zkoumáme čtyři vzájemně propojená hlediska, která jsou zároveň faktory, které vytvářejí korupční prostředí:

1. **Monopolizující efekt.** Na trhu existuje několik firem, které trh kontrolují. Stát může mít zájem, aby určité služby, práce apod. vykonával konkrétně omezený počet těchto soukromých subjektů. Lze říct, že čím je větší počet firem, které jsou schopny poptávku státu uspokojit, tím větší je korupční prostředí a tím pádem také předpoklad korupčního jednání, s cílem získat státní zakázku. (Chmelík & kol., 2003)
2. Dalším faktorem, díky němuž, je korupční prostředí vytvářeno, jsou **široké rozhodovací kompetence**. Jak začne existovat málo mechanismů pro kontrolu a rovnováhu, nebo snad žádné, začne se vytvářet řada příležitostí, aby představitelé a úředníci systému této slabiny a korupčního prostředí využili. (Chmelík & kol., 2003)

3. Třetím faktorem je **nedostatek transparentnosti**. Málo transparentnosti může mít řadu příčin, jako jsou např. osoby zavázané bankovním tajemstvím, úzký okruh jedinců seznámených s problémem, či nadaných zvláštními znalostmi a vědomostmi, které využívá jen velmi úzký okruh lidí. (Chmelík & kol., 2003)
4. Posledním faktorem, který přispívá ke vzniku korupčního prostředí, je nesouměrnost, narušení právního, administrativního, kulturního, ekonomického a politického systému. (Chmelík & kol., 2003)

Zajisté jen lidská touha po majetku nestačí k tomu, aby docházelo ke korupčnímu chování. Jednu z rolí tvoří také korupční klima a struktura orgánů veřejné správy. Jednou z příznačných oblastí, které často lákají ke korupčnímu jednání je také téma daní a daňového systému. Uvedeme zde zejména ekonomické a politické příčiny, mezi které můžeme řadit:

- Udělování vybraných práv a dotací (tyto aktivity mohou vést k požadování úplatku za dřívější vyřízení či urychlení záležitosti)
- složitost či nejasnost daňové problematiky, nízké mzdy správců daní a jejich kontakt s plátcí daně
- mzdy ve veřejném sektoru (zvýšení mezd by znamenalo snížení počtu úředníků, kteří požadují úplatek a tím si polepšují)
- dodávky některých statků a služeb za nižší ceny než tržní (jde zvláště o dodávky elektřiny, vody, bydlení a zdravotní péče, přidělení určitých forem důchodů, sociálních dávek a určitého zboží, apod.)
- privatizace státního majetku a financování politických stran (jde o financování politických stran soukromými subjekty. Následně může docházet k upřednostňování a k prospěchu těchto subjektů.)
- rozhodování o směru a výši vládních výdajů (důležitou část zde hraje úprava vypisování a zadávání veřejných zakázek.)
- špatně definovaná vlastnická práva, nedostačující konkurenční prostředí
- složitost zákonů, regulací a postupů.

(Kotlánová, 2012)

2.6 Stádia korupce

Celý vývojový proces korupce lze rozdělit do čtyř fází.

1. **Stadium náhodné korupce.** Při tomto stadiu zatím ještě nedochází ke vzniku a šíření stabilního souboru korupčních norem. Je preferována dobrá pověst před krátkodobým finančním ziskem. Riziko odhalení korupce je v tomto případě velké, zejména pokud správně funguje kontrolní mechanismus. Odhalení zkorumpovaní jedinci jsou veřejně pranýřováni, důsledně soudně stíháni a nakonec i odsouzeni podle platných zákonů. (Frič, 1999)
2. **Stadium spontánně regulované korupce.** Pokud uvedené kontrolní mechanismy selžou, dochází obvykle k tomu, že se korupce mění na spontánně regulovaný sociální proces. Stále více lidí se pak řídí korupčními normami. V tomto stadiu může korupční jednání docílit masových rozměrů, vytvoření korupčních mechanismů a prostředí. (Frič, 1999)
3. **Stadium organizované korupce.** Hromadnost korupčního chování se mění v organizovanost korupčních aktivit. Více se rozvíjí korupční prostředí, kde se uplatňuje „dělbá práce“ při tvoření korupčních situací a realizací korupčních jednání. Vznikají navzájem propojené korupční řetězce. Korupční aktivity pronikají až do státní správy a politiky. (Chmelík & kol., 2003)
4. **Stadium systémové korupce.** Toto stadium je vrcholným stadiem, ve kterém se vzájemně spojují klientské sítě se státními organizacemi. Korupcí je zasažen celý systém státní správy, který je úplně ochromen, protože bez úplatků není možný fungovat. Dalo by se říct, že vzniká korupční stát. (Chmelík & kol., 2003)

2.7 Metody měření korupce

Korupce jako statistická veličina, jenž je velmi problematická, protože je nesnadno kvantifikovatelná. Většina průzkumů a měření vychází ze subjektivního hodnocení dotazovaných zejména proto, že srovnatelná objektivní data v tomto směru skoro neexistují. Tzv. měkká data vykazují relativně velkou variabilitu v závislosti na době a situaci, kdy jsou data získávána. Na těchto datech jsou tudíž následně indikátory měření úrovně korupce založeny. (Kotlánová, 2012)

2.7.1 Index vnímání korupce (*Corruption Perception Index* – CPI)

O mnoho lehčí a hlavně přesnější než sledování samotného jevu korupce je měřit, jak je korupce vnímána. Na principu hodnocení korupčního prostředí je sestaven tzv. index vnímání korupce (*Corruption Perception Index* – CPI), který je od roku 1995 sestavován společně Transparency International a Göttingenskou univerzitou v Německu. (Odbor řízení a organizace Ministerstva vnitra, 2000)

Transparency International České republiky uvádí, že „*index vnímání korupce /CPI/ řadí země podle míry vnímané korupce ve veřejném sektoru s použitím stupnice 0–100, kde 100 označuje zemi téměř bez korupce a 0 znamená vysokou míru korupce.*“ (Transparency International ČR, *Index vnímání korupce 2014*, 2014)

„*Index je sestavován na základě výsledků průzkumů, v nichž respondenti hodnotí schopnost vládních institucí omezovat a postihovat korupci, efektivitu protikorupčních opatření, rozsah korupce a otevřenosti v institucích veřejné správy a rozsah zneužívání veřejných funkcí a veřejných prostředků. Pozornost je věnována také podobám a způsobu lobbyingu ve veřejném sektoru. Zachycení vnímání korupce – názorů lidí, kteří jsou schopni na základě svého postavení a zkušenosti zhodnotit míru korupce ve veřejném sektoru v příslušné zemi, tak představuje nejspolehlivější metodu umožňující srovnání relativní míry korupce v různých zemích.*“ (Transparency International ČR, *Index vnímání korupce 2014*, 2014)

Porovnáme-li, hodnoty CPI a výši hrubého domácího produktu v jednotlivých zemích, zjistíme, jak nepříznivý vliv má korupce na hospodářství. Docela vysoké HDP se vyskytuje v zemích, kde se korupci příliš nedaří, obráceně zase tam, kde je HDP velmi nízké, je korupce součástí všední skutečnosti. (Odbor řízení a organizace Ministerstva vnitra, 2000)

2.7.2 Index plátců úplatků (*Bribe Payers Index – BPI*)

Index plátců úplatků (BPI) zachycuje mezinárodní úplatkářství, zvláště pak se zaměřením na úplatky mezinárodních společností. V roce 2011 byl tento index zveřejněn již popáté a ohodnocených bylo 28 světových ekonomik.

Index plátců úplatků je hodnocen na stupnici od 0 do 10. Hodnota 0 vyjadřuje vnímání toho, že společnosti z dané země vždy využívají úplatků při podnikání v zahraničí. Hodnota 10 označuje společnosti dané země jako nikdy nezapojené do úplatkářství při podnikání v zahraničí. Index plátců úplatků je připravován organizací Transparency International. (Transparency International, *Frequently Asked Questions about the Bribe Payers Index*, 2011)

2.7.3 Globální barometr korupce (*Global Corruption Barometer*)

Globální barometr korupce je největší celosvětově rozšířený průzkum veřejného mínění týkající se korupce. Poslední měření proběhlo v roce 2013. Tento způsob měření přinesl náhled respondentů na korupci či jejich připravenosti a ochotnosti, se kterou by byli schopni jednat, aby se korupci zabránilo. Respondenty jsou lidé, kteří mají zkušenosti s úplatky a s jejich četností. Řeší, jakou oblast veřejného sektoru považují za nejzkorumpovanější a jejich názory na korupci ve veřejných orgánech v dané zemi. (Transparency International, *Global Corruption Barometer 2013*, 2013)

2.7.4 Další metody

Index vnímání korupce (CPI) lze zařadit mezi **analýzy založené na složených indexech**. Index plátců úplatků (BPI) a Globální barometr korupce (GCB) lze považovat za **indexy založené na mínění veřejnosti a šetření ve firmách**. Tyto metody nejsou jedinými metodami jak zjistit vnímání míry korupce společností. (Kotlánová, 2012)

Existují například **indexy a analýzy založené na hodnocení ze strany expertů**. Patří sem např. *International Country Risk Guide* (ICRG), který sestavují specialisté z organizace Political Risk Services Group. Index korupce je zde vyjádřen jako rozsah, ve kterém jsou níže a výše postavení státní úředníci svolní požadovat a přijímat úplatek. Dalším podobným indexem je index *Governance Matters* (GM), který je sestavován odborníky ze Světové banky. Jde zde o vnímání kvality veřejné správy. (Kotlánová, 2012)

A dále jsou i **studie a analýzy vycházející z objektivních (tzv. tvrdých) dat.** Tyto studie jsou náročné zejména z důvodu získání informací od firem, kde a jak místní úředníci uplácely. Jde například o *Index V4*, který byl sestaven v roce 2004 v Praze, Bratislavě, Budapešti a Varšavě. Výzkum zjišťoval, jak jsou vybrané protikorupční nástroje prosazovány ve veřejné správě a jak je funkčnost zvolených nástrojů vnímána. Další index, který lze uvést je *Corporate Governance Risk Index (CGRI)*, který byl sestaven v roce 1999. Tento index klasifikuje rizika firem, které chtějí v dané zemi podnikat. (Kotlánová, 2012)

2.8 Protikorupční opatření a způsoby prevence

Preventivní opatření, která jsou v institutech trestněprávních norem, vytvářejí součást tzv. zákonné prevence. Tato prevence umožňuje státu s korupcí bojovat a její výskyt snížit na co nejmenší možnou míru. Základní prevencí pro boj s korupcí je:

- plná a vymahatelná odpovědnost za učiněná rozhodnutí,
- účinný systém kontroly a
- ukládání spravedlivých sankcí za porušení norem.

(Horník & Žufanová, 2014)

Protikorupční nástroje, které se v rámci protikorupčních strategií ve veřejné správě uplatňují můžeme dělit na nástroje preventivní a represivní povahy. (Štička, 2008)

Dančák řadí mezi preventivní nástroje tyto:

- „*Užitečná a vynutitelná legislativa,*
- *měkká, ale vynutitelná opatření (etické kodexy, úpravy kauzy nelegislativního charakteru),*
- *efektivní kontrolní mechanismy s vynutitelnými nálezy,*
- *transparentní a předvídatelné procesy,*
- *politická vůle vytvořit a udržovat transparentní prostředí.*

K represivním nástrojům řadí:

- *funkční vyšetřovací orgány,*
- *nezávislá a efektivní justice,*
- *vyloučení „špatných“ aktérů dočasně nebo trvale ze hry.“*

(Dančák, 2006, str. 65)

V České republice se využívá vládních protikorupčních strategií, kterou je nyní **Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017**, která je již pátou vládní protikorupční strategií od roku 1999. Tato vládní koncepce pro léta 2015 až 2017 si klade za cíl formulovat mantinely vládní politiky pro boj s korupcí, které budou účinné. (Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí, *Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017*, 2015)

Na podkladu Koncepce byly zatím definovány Akční plány boje s korupcí na roky 2015 a 2016. Cílem Akčních plánů na jednotlivé roky je vytyčit konkrétní protikorupční opatření, vyplývající z programových dokumentů vlády, z mezinárodních závazků České republiky či reagující na nynější společenskou situaci. (Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí, *Akční plán boje s korupcí na rok 2016*, 2015)

Akční plán boje s korupcí na rok 2016 zveřejňovaný na stránkách Rady vlády pro koordinaci boje s korupcí vymezil úkoly pro část **Výkonné a nezávislé exekutivy** například zveřejňování profesních životopisů, „zvýšenou pozornost v problematice prokazování mezinárodní korupce a rozvíjení hodnocení korupčních rizik coby součástí hodnocení dopadu regulace. V oblasti **Transparentnost a otevřený přístup k informacím** bude jedním z úkolů zpracování a formulace nových závazků ČR vůči mezinárodní iniciativě *Partnerství pro otevřené vládnutí (Open Government Partnership, OGP)*. **Oblast Hospodárného nakládání s majetkem státu** bude zaměřena na dohled nad implementací novely zákona o zadávání veřejných zakázek do praxe. V poslední oblasti **Rozvoj občanské společnosti** bude pozornost věnována zpracování legislativního řešení ochrany oznamovatelů korupce a zpracování sektorové analýzy v problematice korupce ve sportu, která bude zaměřena zejména manipulaci s výsledky zápasů.“ (Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí, *Akční plán boje s korupcí na rok 2016*, 2015)

Je důležité vytvořit názorové protikorupční klima dlouhodobou informovaností a propagací uvnitř instituce a v celé populaci. Protikorupční hlediska musí uznávat organizační struktura instituce vyjádřena např. v organizačním řádu, jednacím řádu apod. V institucích vytváříme etické kodexy (vazba na pracovní smlouvy) a protikorupční struktury jako např. jakostní systém, kontrola, audit apod. V personální oblasti jde o výběr pracovníků, formulace pracovní smlouvy, cirkulace pracovníků (pokud je to reálné), trvalé školení a výchova apod. Důležité jsou také informace, které musí zajistit průhlednost, jednotlivých operací i chování jednotlivců. Jedná se o monitorování prostředí, vnitřní kontrolu, informace pro veřejnost. (Roudný, Zilvar, & kol., 2001)

2.9 Právní úprava korupce

Právní kontrola, je způsob díky němuž právní normy vyžadují více přehlednosti v celé sféře právního řádu daného státu, jasný a dokonale srozumitelný každý právní předpis a všechna ustanovení. (Pomahač & Vidláková, 2002)

2.9.1 Česká právní úprava

Trestní zákoník pojem korupce jako takový nepoužívá, ale v zákoně č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku je tento jev postihovaný zejména trestnými činy nazvanými „*Trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných*“. Jde především o trestný čin dle:

- „§ 331 – Přijetí úplatku
- § 332 – Podplácení
- § 333 – Nepřímé úplatkářství
- § 334 – Společné ustanovení, kde je vymezen „úplatek“, „úřední osoba“ a „obstarávání věci obecného zájmu“

(Policie ČR, *Co je korupce*, 2015)

2.9.1.1 § 331 – Přijetí úplatku

Přijetí úplatku je v trestním zákoníku myšleno jako pasivní úplatkářství, neboť úplatek drží protistrana. Tresty odnětí svobody se týkají těch, kteří úplatek přijmuli nebo si jej nechali slíbit. Tresty se pohybují od šesti měsíců až do dvanácti let. Pak už záleží na tom, zda šlo o úřední osobu, zda byl čin spáchán v úmyslu prospěchu sobě, zda šlo o prospěch velkého rozsahu nebo také může dojít k propadnutí majetku či k zákazu činnosti. (Horník & Žufanová, 2014)

Například v rakouském trestním zákoníku jsou v § 304 Přijetí úplatku uvedeny také peněžní hodnoty, které jsou postihovány. Jde o výhodu nad 3 000 Euro a nad 50 000 Euro, kde jsou uvedeny tresty odnětí svobody, v případě nad 3 000 Euro až na 3 roky a v případě výhody nad 50 000 Euro od 6 měsíců do 6 let. V rámci přijetí jsou zde řešeny i Přijetí výhody v § 305 a § 306 Přijetí výhody za ovlivnění. (Syllová & Tetourová, 2005, přepracováno červenec 2013)

2.9.1.2 § 332 – Podplácení

Trestným činem podplácení je aktivní úplatkářství, jež je vyjádřeno tím, že úplatek drží pachatel, slibuje a nabízí jej. Za slíbení, nabídnutí nebo poskytnutí úplatku je trest odnětí svobody až na dva roky či peněžní trest. Odnětí svobody na jeden rok až šest let se může týkat činu, který způsobil značnou škodu, jiný relevantní následek nebo když je spáchán na úřední osobu. (Horník & Žufanová, 2014)

V rakouském trestním zákoníku je Podplácení upraveno v §307 Uplácení, §307a Poskytnutí výhody a § 307b Poskytnutí výhody za ovlivnění. Opět i zde jsou uvedeny hodnoty nad 3 000 Euro a nad 50 000 Euro. Ovšem zde už jsou tresty odnětí svobody u hodnoty nad 3 000 Euro, od 6 měsíců do 5 let, a u hodnoty nad 50 000 Euro, od 6 měsíců do 10 let. (Syllová & Tetourová, 2005, přepracováno červenec 2013)

2.9.1.3 § 333 Nepřímé úplatkářství

Jde i o tzv. úplatnou intervenci, která působí hlavně na výkon kompetencí úřední osoby. Trest odnětí svobody až na 3 roky se týká pachatele, který žádá nebo přijímá úplatek díky působení svého vlivu nebo vlivem jiné úřední osoby. Lze také nazvat jako pasivní nepřímé úplatkářství. Až 2 roky může být uloženo tomu, kdo poskytne úplatek, ale není tím, kdo působí na úřední osobu. Lze také nazvat jako aktivní nepřímé úplatkářství. (Horník & Žufanová, 2014)

Rakouský trestní zákoník obsahuje § 308 Zakázané intervence. I zde jsou vedeny výhody nad 3 000 Euro a nad 50 000 Euro s trestem až 3 roky odnětí svobody. V § 309 Přijetí daru a uplácení zaměstnanců nebo zástupců. U tohoto činu je beztrestné to, když uvedená osoba za svůj úkon, jenž není v kontextu s porušením povinností pracovníka, přijme úplatek. Ovšem přijímání úplatku úředníky a soudci je trestné. (Syllová & Tetourová, 2005, přepracováno červenec 2013)

V trestním zákoníku se také vyskytují skutkové podstaty trestných činů, které se mohou korupčního jednání týkat, nebo s nimi může být korupce spojována. Jsou jimi například *„porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§248), sjednání výhody při zadávání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě (§256), pletichy při zadávání veřejné zakázky a při veřejné soutěži (§257), pletichy při veřejné dražbě (§258), zpronevěra (§206), podvod (§209), pojistný podvod (§210), úvěrový podvod (§211), dotační podvod (§212), krácení daně, poplatku a podobné povinné platby (§240), zneužití informace a postavení v obchodním styku (§255), poškození finančních zájmů*

Evropské unie (§260), zasahování do nezávislosti soudu (§335), křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek (§346), zneužití pravomoci úřední osoby (§329), maření úkolu úřední osoby z nedbalosti (§330)“ a další. (Horník & Žufanová, 2014, stránky 86,87)

2.9.2 Mezinárodní úprava korupce

Mezinárodní instituce a společenství již přijaly několik právních dokumentů, dohod, konvencí působících mezinárodně v rámci předcházení a zabránění korupce. Těmito organizacemi lze označit Organizaci spojených národů (OSN), Radu Evropy, Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) a Evropskou unii. (Chmelík & kol., 2003)

2.9.2.1 Organizace spojených národů (OSN)

Významnými dokumenty, které byly přijaty OSN k potírání korupce lze uvést:

- *Úmluva proti korupci* (United Nations Conventions against Corruption - UNCAC).
 - *Úmluva proti nadnárodnímu organizovanému zločinu* (United Nations Conventions against Transnational Organized Crime)
 - *Vídeňská úmluva o smluvním právu.*
- (Horník & Žufanová, 2014, stránky 56-57)

2.9.2.2 Rada Evropy

Z některých významných dokumentů Rady Evropy jsou:

- *Trestněprávní úmluva o korupci* (Criminal Law Convention on Corruption, ETS No. 173).
 - *Občanskoprávní úmluva o korupci* (Civil Law Convention on Corruption, ETS No. 174)
- (Hulinský, 2008, stránky 7-8)
- *Úmluva o praní, vyhledávání, zadržování a konfiskaci výnosů ze zločinu* (Convention on Laundering, Search, Seizure and Confiscation of the Proceeds from Crime, ETS No. 141). (Štička, 2008, str. 199)
 - *Rezoluce nazvaná O vztazích mezi korupcí a organizovaným zločinem* (Horník & Žufanová, 2014, str. 59)

2.9.2.3 Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD)

Významným dokumentem směřujícím k potírání korupce je:

- *Úmluva o boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích* (Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transaction) (Dančák, 2006, str. 165)

2.9.2.4 Evropská unie (EU)

Některými významnými dokumenty, které směřují k potírání korupce přijaté Evropskou unií, jsou:

- *Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských zemí EU* (Convention on the Fight against Corruption involving Officials of the European Communities or Officials of Member States of the European Union). (Štička, 2008, str. 202)
- *Úmluva o ochraně finančních zájmů Evropských společenství*
- *Rámcové rozhodnutí č. 2002/584/SVV o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi jednotlivými členskými státy* (Horník & Žufanová, 2014, str. 61)
- *Rámcové rozhodnutí č. 2003/568/SVV o boji proti korupci v soukromém sektoru.* (Hulinský, 2008, str. 8)

2.10 Organizace zabývající se odhalováním korupce

Korupcí se zabývají mezinárodní organizace jako Organizace spojených národů (OSN), Rada Evropy, Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) a Evropská unie, díky jejímž orgánům byly zřízeny některé instituce pro různé formy boje s korupcí. Lze zmínit:

- Evropský úřad pro potírání podvodných jednání (OLAF).
- Služba pro koordinaci protikorupčních operačních aktivit (AFCOS).
- EUROPOL – Evropský policejní úřad pro zajištění celoevropského zpravodajství v oblasti trestné činnosti.
- EUROJUST – Evropská jednotka pro soudní spolupráci (Hulinský, 2008)

2.10.1 Skupina států proti korupci (GRECO)

Skupina států proti korupci (The Group of States Against Corruption – GRECO) se zabývá sledováním svých členských zemí, v rámci boje proti korupci, zda dochází k souladu se standardy Rady Evropy a zda jsou protikorupční normy dodržovány. Jde o dynamický proces vzájemného hodnocení a napomáhání identifikovat nedostatky národních protikorupčních politik, což by následně vedlo k legislativním, institucionálním a praktickým změnám. (Council of Europe, *What is GRECO?* 2015)

Významnou roli v případě potírání korupce mají i nestátní neziskové organizace. V České republice zejména *Transparency International – Česká republika* a další jako například *Oživení*, *Růžový panter* a jiné. Díky těmto organizacím může být široká veřejnost informovaná o tom jaký je stav korupce. (Horník & Žufanová, 2014)

2.10.2 Transparency International – Česká republika (TIC)

Transparency International – Česká republika (TIC) je nevládní nezisková organizace, která má jako své poslání mapovat stav korupce v ČR a svou činností aktivně přispívá k jejímu omezení. (Transparency International, *Kdo jsme*. 2015)

TIC poskytuje právní poradenství a odborné konzultace pro občany, kteří se setkají s korupčním jednáním a chtějí o něm informovat. Dále pak analyzuje korupční aktivity a vydává různé publikace či analýzy, zejména Index vnímání korupce – CPI. Provádějí také systematické monitorinky korupce, vytvářejí protikorupční audity a strategie, pořádají semináře, školení a spolupracují se zahraničím. (Transparency International, *Co děláme*. 2015)

2.10.3 Další organizace

Lze uvést i některé další, jako jsou například SOS Praha – volné sdružení pražských občanských sdružení, Nadace rozvoje občanské společnosti (NROS), Open Society Fund Praha, Evropská banka pro obnovu a rozvoj nebo Světová banka.

2.11 Dílčí závěr k teoretickým souvislostem problematiky korupce ve veřejné správě

Na závěr kapitoly 2 lze dodat, že ať je korupce definována jakkoliv a kýmkoliv, vždy se autoři shodují, že jde o vztah mezi minimálně dvěma subjekty, které poskytují či očekávají určitou výhodu. Většina autorů se také shoduje v tom, že jde o zneužití moci, selhání osoby či určitého systému.

Druhy korupce jsou také širokou otázkou, která by mohla být diskutována pořád dokola, neboť každý autor uvádí jiné druhy. Záleží, které považuje za více či méně důležité a pro společnost ohrožující. Ať už se jedná o korupci malou, politickou, mezinárodní nebo třeba korupci ve sportu či zdravotnictví, nelze říci, že se nevyskytuje ve velké části různých resortů veřejné správy. Ať už by se jednalo o jakoukoliv korupci, vždy budou druhy korupce tvořit velkou kapitolu.

Příčiny, které by mohli napomáhat korupci, jsou ve většině literatury vysvětlovány zejména sociálními změnami ve společnosti, řešící touhu k moci některých jedinců. Narušení některých systémů, jako je administrativní, kulturní či politický systém. Problémem může být i transparentnost, jež je důležitá, aby výkony nemohly být zpochybňovány. A v neposlední řadě také ekonomické faktory, řešící mzdy úředníků, veřejné zakázky, daňovou problematiku atd. Zde dávám za pravdu autorce Kotlánové, která sice ve své knize Korupce a ekonomický růst má popsanych více než jen jednu příčinu. Ovšem když se těchto příčin spojí více, někde se problém vyskytnout musí.

V rámci metod měření korupce lze dodat, že jde zejména o různé indexy a metody, které jsou využívány různými organizacemi, tudíž nelze srovnávat organizace mezi sebou, když každá tvoří jiná měření a metody na základě odlišných dat. Nejznámějším a asi také nepreferovanějším je právě Index vnímání korupce (CPI).

Protikorupční opatření, a těmito opatřeními podobné dokumenty, jsou taktéž důležitá pro boj s korupcí a její prevenci. Důležité je stanovení konkrétních bodů, s čím a jakým způsobem bojovat s korupcí, a snažit se o prosazování a protlačování těchto zájmů, které by alespoň usnadnili či předcházeli korupci s tím, že tato snažení musí být rok od roku účinnější a efektivnější. Ať už lze pomýšlet na změny zákonů, zlepšení komunikace mezi úřady či jiná partnerství v rámci Evropské unie nebo třeba jen informovanost zaměstnanců uvnitř institucí, které mohou být ohroženy korupcí.

Samozřejmě právní úpravu nelze přímo srovnávat s jinými státy. Můžeme ji porovnat a nechat se inspirovat či poradit jak lépe bojovat s korupcí, aby byl stát více konkurenceschopný, přičemž je důležité dodržovat právní předpisy dané mezinárodními organizacemi, které s korupcí bojují a snaží se ji vymýtit či jí předcházet. A zároveň vynakládat snahu spolupracovat s různými organizacemi, které se v České republice, ale i v Evropě či ve světě korupcí zabývají.

3. Cíl práce a metodika

3.1 Cíl práce

Hlavním cílem bakalářské práce na téma Korupce ve veřejné správě je zhodnocení příčin vzniku korupce ve veřejné správě jako jednoho z faktorů, ovlivňujícího konkurenceschopnost České republiky.

V práci bude také rozebrána situace ČR v celosvětovém žebříčku hodnocení zemí díky Indexu vnímání korupce – CPI, který je z hlediska svého obsahového zaměření popsán v kapitole 2.7.1. Index vnímání korupce (Corruption Perception Index – CPI).

3.2 Metodika

Pro literární rešerši byla využita odborná literatura, online zdroje a legislativa. Tyto zdroje jsou uvedeny v seznamu použité literatury v závěru této bakalářské práce.

Praktická část práce je tvořena kapitolou o Indexu vnímání korupce (CPI), který byl vybrán zejména, protože podává celosvětové srovnání ve vnímání korupce odborníky a je jedním z indexů, který je také veřejně diskutovaný.

Dále je práce zaměřena na konkurenceschopnost, a to konkrétně na oblast institucí a na ně navazující příčiny napomáhající korupci ve veřejné správě, v podobě veřejných zakázek. Poukázáno bude na objem veřejných zakázek jednotlivých ministerstev a bude nastíněna statistika počtu a hodnoty veřejných zakázek v České republice.

Některá data budou porovnávána, a to konkrétně s Dánskem, vybraným zejména kvůli jeho kladnému umístění v Indexu vnímání korupce (CPI).

Všechna statistická data jsou získána z dlouhodobých, odborných pozorování, analýz a vládních usnesení, která na svých internetových stránkách každoročně uvádějí např. Transparency International, OECD a další. Statistiky veřejných zakázek jsou čerpány z Informačního systému o veřejných zakázkách ministerstva pro místní rozvoj ČR. Data jsou pak graficky zpracována do tabulek a grafů, které jsou následně okomentovány.

Nakonec budou data a všechny zjištěné informace shrnuty a posouzeny.

4. Praktická část

V následující kapitole bude věnována pozornost Indexu vnímání korupce (CPI), který je i v médiích často diskutován. Budou uvedena data z pohledu vnímání korupce za rok 2015, v rámci Evropy i světa. A budou srovnány tři země díky jejich umístění v žebříčku Indexu vnímání korupce (CPI). Konkrétně Dánsko, Česká republika a Rusko.

Také se budu věnovat konkurenceschopnosti, zejména v oblasti veřejného sektoru a tam také řazené veřejné zakázky, které jsou často spojovány s korupcí, jako například kauza ProMoPro nebo Kauza Drobil, při které docházelo k machinacím s veřejnými zakázkami pro Státní fond životního prostředí.

4.1 Index vnímání korupce (CPI)

Jedním z nejpoužívanějších indexů, který nám udává vnímání míry korupce v jednotlivých zemích je Index vnímání korupce (CPI), jež je sestaven díky výsledkům průzkumu hodnotících respondentů popsaném v kapitole 2. 7. 1. Index vnímání korupce (Corruption Perception Index – CPI).

V tabulce 1 můžeme vidět 31 evropských zemí, ve kterých byl měřen Index vnímání korupce za rok 2015.

Tabulka 1: Výsledky Indexu vnímání korupce (CPI) 2015 v 31 evropských zemích

Celosvětové pořadí	Pořadí v Evropě	Země	Počet bodů CPI 2015
1	1	Dánsko	91
2	2	Finsko	90
3	3	Švédsko	89
5	4	Norsko	87
5	4	Nizozemsko	87
7	6	Švýcarsko	86
10	7	Lucembursko	81

10	7	Německo	81
10	7	Velká Británie	81
13	10	Island	79
15	11	Belgie	77
16	12	Rakousko	76
18	13	Irsko	75
23	14	Estonsko	70
23	14	Francie	70
28	16	Portugalsko	63
28	16	Polsko	63
32	18	Kypr	61
32	19	Litva	61
35	20	Slovinsko	60
36	21	Španělsko	58
37	22	Malta	56
37	22	Česká republika	56
40	24	Lotyšsko	55
50	25	Maďarsko	51
50	25	Slovensko	51
50	25	Chorvatsko	51
58	28	Řecko	46
58	28	Rumunsko	46
61	30	Itálie	44
69	31	Bulharsko	41

Zdroj: Transparency International ČR 2015, *Corruption Perceptions Index 2015*, [online], vlastní zpracování.

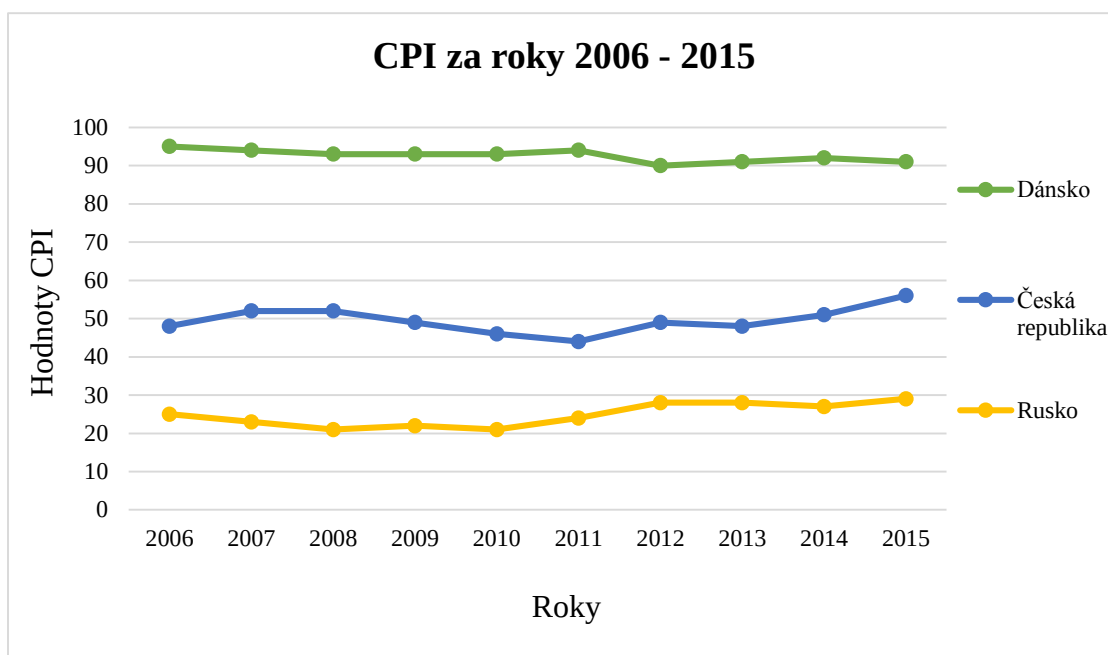
V roce 2014 se Česká republika nacházela na 53. místě ze 174 hodnocených zemí s počtem 51 bodů. V roce 2015 je Česká republika dle světového umístění na 37. místě ze 168 hodnocených zemí s počtem bodů 56, čímž se zařadila mezi Španělsko, Jižní Koreu a Maltu. Například některé americké země, jako Peru, Mexiko, Bolívie, Argentina nebo Ekvádor se v tabulce pohybují v rozmezí od 88. místa k 107. místu. Spojené státy americké jsou na 16. místě se 76 body. Na konci světového žebříčku se umístili Somálsko, Severní Korea, Afganistán nebo třeba Súdán. Například Rusko se pohybuje spíše v poslední třetině hodnocených zemí na 119. místě se svými 29 body. (Transparency International ČR, *Index vnímání korupce 2015 (Corruption Perceptions Index, CPI)*, 2015)

V rámci evropských zemí se Česká republika dostala na 22. místo. Evropský průměr činí 67 bodů ze 100 možných bodů, čímž se ještě stále ČR nachází pod touto hranicí, se získanými 56 body z celkových 100 bodů. Před Českem se nachází například Polsko s 63 body, Rakousko se 76 body a také Německo s 81 body. ČR předstihla například Maďarsko a Slovensko umístěné na 50. místě v rámci celého světa a na 25. místě v rámci evropských zemí s 51 body. Ke konci tabulky evropských zemí se ještě objevuje Řecko, Itálie a jako poslední Bulharsko s 41 body. Tabulce opět dominují severské země a Nový Zéland. (Transparency International ČR, *Index vnímání korupce 2015*, 2015)

V následujícím grafu 1 jsou vybrány a porovnány tři země, které jsou hodnoceny dle Indexu vnímání korupce (CPI), který nám zblízka ukáže celkový vývoj míry korupce u nás. Porovnávají jsou hodnoty od roku 2006 až do roku 2015.

Porovnávanými státy jsou Dánsko, Česká republika a Rusko. Dánsko jsem vybrala z důvodu jeho dlouhodobého postavení na špičce žebříčku Indexu vnímání korupce (CPI), což nám naznačuje, že je Dánsko vnímáno, jako jedna ze zemí s nízkou mírou korupce. Česká republika byla vybrána zejména proto, že zde žijeme a je dobré vědět, jak se ČR pohybuje v rámci vnímání korupce. A Rusko jsem si zvolila, neboť je jedním z vůdčích států světa, a i přesto patří dle hodnocení Indexu vnímání korupce (CPI) mezi země s vysokou mírou korupce.

Graf 1: Hodnoty Indexu vnímání korupce (CPI) v letech 2006 – 2015

Zdroj: Transparency International, *CPI 2006 – 2015* [online], vlastní zpracování

Rusko, jež je jednou z velmocí světa, se dlouhodobě pohybuje v rozmezí hodnocení od 21 bodů do 29 bodů, což značí vysokou míru korupce. Dokonce i některé africké země, kde se dříve vyskytovala větší míra korupce, se snížila a posunula své hodnocení před Rusko.

Dánsko se naproti tomu drží v rozmezí 90 až 95 bodů, stejně jako jeho skandinávští sousedé, Švédsko a Finsko. V roce 2014 se Dánsko pohybovalo v celosvětovém žebříčku na 1. místě. Dle Indexu vnímání míry korupce (CPI) se tyto 3 skandinávské země pravidelně umisťují na 1. – 5. místě. (Transparency International, *CPI 2006 – 2015*)

4.1.1 Dílčí shrnutí

Z výše uvedených dat lze dodat, že Česká republika si v roce 2015 výrazně polepšila o 16 příček v žebříčku ve světovém hodnocení Indexu vnímání korupce (CPI). Získaných 56 bodů je zatím nejlepší výsledek ze všech hodnocení České republiky. V rámci evropských zemí se posunula o 3 příčky výše než v roce 2014.

Dle Transparency International výsledek z roku 2015 odráží dlouhodobou tendenci zavádění, působení a opatření vlád. Ať už současné opatření vlády nebo opatření zavedená vládou Petra Nečase a vicepremiérky Karolíny Peake. Současná vláda tudíž v kladném trendu pokračuje. (Transparency International ČR, *Index vnímání korupce 2015*, 2015)

Dle Radima Bureše, programového ředitele Transparency International: „...*Ke zlepšení indexu CPI, vedlo především rozkrývání a vyšetřování kauz spojených s odčerpáváním financí z veřejných rozpočtů...*“, což uvedl v rozhovoru o CPI 2015 v Minutách TI. Dodává také, že „*skutečnost, že závažná organizovaná korupce s politickými přesahy přestala být orgány činnými v trestním řízení ignorována a začala být – přes všechny složitosti – vyšetřována a stíhána, představuje podle našeho názoru nejdůležitější příčinu zlepšení vnímání korupce. Významné místo připadá i platformě Rekonstrukce státu, a to nejen z hlediska zákonů, které se podařilo prosadit, ale také motivováním řady slušných lidí, že stojí za to se korupci postavit*“. (Transparency International ČR, *Index vnímání korupce 2015*, 2015)

A právě legislativní tlaky a systémové změny vedly k přijetí zákona, kterým je například zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě, platný od 6. 11. 2014 a účinný od 1. 1. 2015. Také různé personální a systémové změny ve státním zastupitelství, v městech a obcích jsou důležitými kroky, které mohli napomoci ČR k lepšímu výsledku. Skutečnost, že policie při řešení svých povinností přestává brát ohledy na politickou zainteresovanost a jiné postavení dalších možných pachatelů, lze považovat za důraznější a důslednější přístup orgánů činných v trestním řízení ve snaze s korupcí bojovat. (Transparency International ČR, *Index vnímání korupce 2015*, 2015)

4.2 Strategie konkurenceschopnosti

Lze říci, že i korupce ovlivňuje konkurenceschopnost České republiky, kterou potřebuje pro své prosazení v určitých oborech a pro své celkové lepší postavení zejména v rámci Evropské unie.

Pokud by se konkurenceschopnost přestala budovat, mohlo by dojít k ohrožení a prohloubení záporných jevů, které zejména ve veřejném sektoru značí korupci a klesající produktivitu. (BusinessInfo.cz, *Budování pevných základů konkurenceschopnosti*, 2011)

4.2.1 Index mezinárodní konkurenceschopnosti – GCI

V rámci konkurenceschopnosti je Česká republika, mimo jiné, hodnocena Indexem mezinárodní konkurenceschopnosti – GCI, který je v krátkosti definován v kapitole 2.2 Další důležité pojmy. Jaké skóre Česká republika obdržela v rámci vnímání konkurenceschopnosti v letech 2011 – 2015 nám ukáže tabulka 2.

Tabulka 2: Získané skóre v rámci vnímání konkurenceschopnosti v letech 2011 – 2015

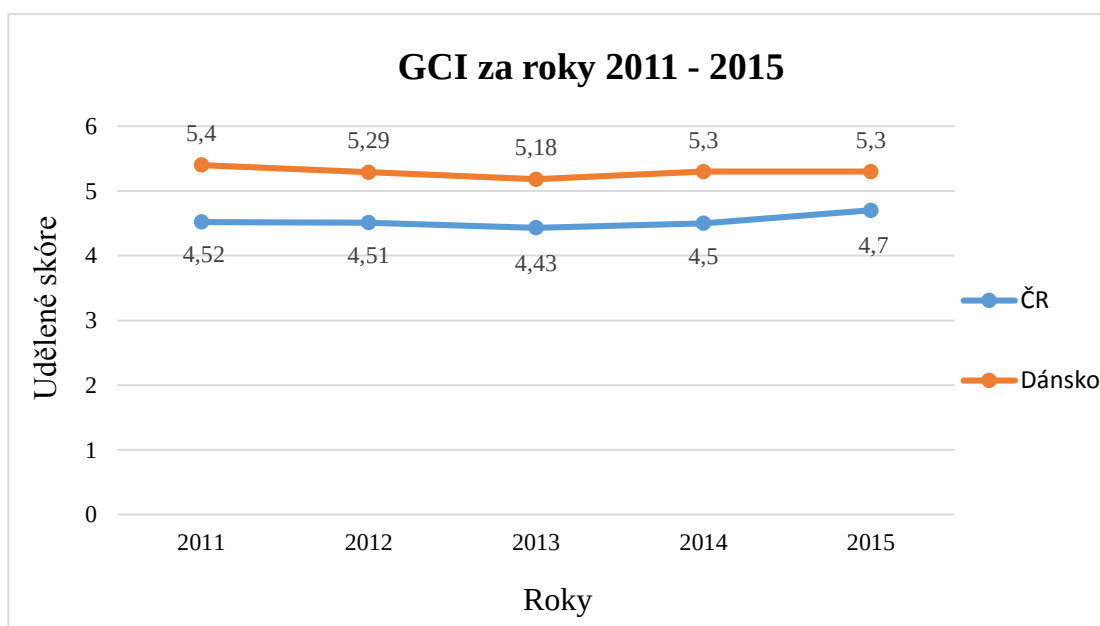
	2011	2012	2013	2014	2015
Udělené skóre	4,52	4,51	4,43	4,5	4,7
Celosvětové pořadí	38.	39.	46.	37.	31.

Zdroj: World Economic Forum 2015, *Competitiveness Library – The Global Competitiveness Report 2011 – 2015* [online], vlastní zpracování

Tyto hodnoty řadí Českou republiku v roce 2015, se získaným skóre 4,7 na 31. příčku celosvětového žebříčku ze 140 hodnocených zemí. Tudíž od vize být mezi 20 nejlepšími státy nás stále ještě dělí 11 míst a to není málo. Mezi 20 nejlepších států se zařadil Nový Zéland, Kanada, Dánsko, nebo třeba také Finsko, Japonsko, Německo, USA a na první příčce Švýcarsko se skóre 5,76 z celkových 7 možných.

Pokud bychom tyto hodnoty chtěli pro lepší představu porovnat, můžeme například s Dánskem, které se pohybuje o téměř jeden celý stupeň výše než Česká republika, jak je vidět v grafu 2.

Graf 2: Hodnoty Indexu mezinárodní konkurenceschopnosti (GCI) v letech 2011 - 2015

Zdroj: World Economic Forum 2015, GCI reports [online], vlastní zpracování

A právě pro rok 2015 byly za neproblematictější faktory podnikání uvedeny zejména na první místě neefektivní vládní byrokracie. Hned za ní se vyskytovala korupce, dále pak politická nestabilita, složitost daňových předpisů, omezující pracovněprávní předpisy, nedostatečně vzdělaní pracovníci, daňové sazby nebo třeba trestné činnosti a krádeže, které netvořili až tak výrazný faktor jako právě korupce na druhém místě. (World Economic Forum, *The most problematic factors for doing business CZE*, 2015)

Pro Dánsko byly neproblematictější faktory daňové sazby a složitost daňových předpisů. Dále pak neefektivní vládní byrokracie, přístup k financování či omezující pracovněprávní předpisy. Korupce se v Dánsku jako problémový faktor vyskytovala až na předposlední místě. Což značí to, že Dánsko ve vnímání konkurenceschopnosti sice není nejlepší, ale rozhodně jeho konkurenceschopnost není ovlivněna korupcí tolik jako u nás. (World Economic Forum, *The most problematic factors for doing business DNK*, 2015)

Například Rusko, které je dle Indexu vnímání korupce – CPI hodnoceno 29 body, s umístěním na 119. místě, má korupci považovanou jako neproblematictější faktor ovlivňující konkurenceschopnost. A i přesto se umístilo v rámci vnímání konkurenceschopnosti na 45. místě ze 140 hodnocených zemí.

4.2.1.1 Dílčí shrnutí

Ve většině zemí umístěných mezi dvaceti nejlepšími státy se jako nejproblematictější faktory vyskytují neefektivní vládní byrokracie, složitost daňových předpisů nebo omezující pracovněprávní předpisy. Korupce se vyskytuje jako poslední či předposlední faktor, tudíž jen minimálně ovlivňující konkurenceschopnost dané země. Lze říci, že ty země, které jako problematický faktor nemají označenou korupci, se v hodnocení Indexu vnímání korupce – CPI, pohybují v celosvětovém žebříčku do 10. místa s minimálně 80 body z možných 100 bodů.

Právě to, že je korupce v České republice považována jako druhý nejproblematictější faktor značí o tom, že i přesto, že jsme se ve vnímání korupce, dle CPI, zlepšili, stále to není ideální. A korupce je vnímána jako něco co nás stále ovlivňuje více než třeba trestná činnost nebo špatně nastavené daňové předpisy.

4.2.2 Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti

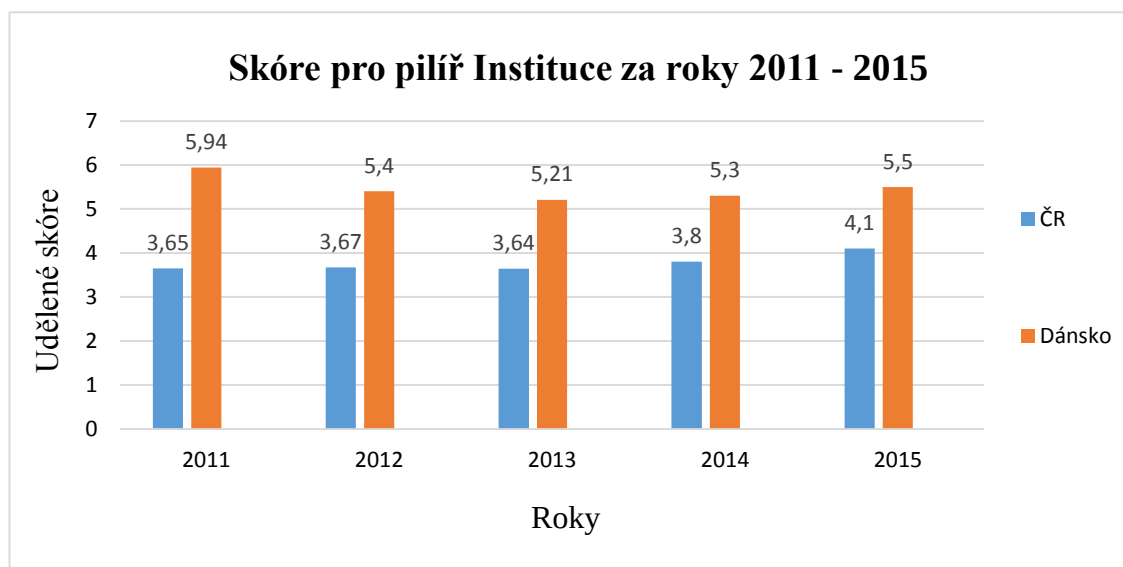
Ministerstvem průmyslu a obchodu byla předložena Strategie mezinárodní konkurenceschopnosti (dále jen Strategie), která obsahuje přes dvě stovky určitých opatření pro vytvoření vhodných podmínek pro podnikání, inovace a růst životní úrovně. Samozřejmě, že se tato Strategie nevěnuje jen veřejnému sektoru, ale také dalším projektům jako jsou oblast infrastruktury, veřejných financí, vzdělanosti, trhu práce, a dalších. (BusinessInfo.cz, *Budování pevných základů konkurenceschopnosti*, 2011)

Záměrem vlády je dostat se díky této Strategii mezi 20 nejkonkurenceschopnějších zemí světa. Kam lze řadit například Švýcarsko, Singapur, Spojené státy americké, Německo, Nizozemsko, Japonsko nebo třeba severské země či Velká Británie a další. (BusinessInfo.cz, *Strategie konkurenceschopnosti*, 2011)

Jednou z položek Strategie jsou i Instituce. Dle této Strategie by neefektivní veřejné instituce mohli vést k brždění ekonomiky a zabránění určitého růstu podnikání a obchodu. Proto právě kvalitní veřejné instituce jsou důležité pro vývoj konkurenceschopnosti České republiky. Neboť zejména pilíř nazvaný Instituce je ze všech uvedených pilířů hodnocen jako nejslabší článek v rámci konkurenceschopnosti ČR. (BusinessInfo.cz, *1.A Krátký popis současného stavu a jeho problémů*, 2011)

Pokud bychom právě hodnocení Institucí měli porovnat, zvolila bych opět Dánsko, které je v rámci Indexu vnímání korupce (CPI) bráno jako jedna z nejméně zkorumpovaných zemí. V grafu 3 totiž vidíme, že se Dánsko pohybuje téměř o jeden celý stupeň hodnocení výše než Česká republika.

Graf 3: Přidělené skóre pro pilíř Instituce za roky 2011 – 2015

Zdroj: World Economic Forum, *Competitiveness Library – The Global Competitiveness Report 2011 – 2015* [online], vlastní zpracování

Na toto hodnocení má vliv určitě spousta faktorů, ale těmi nejzásadnějšími mohou být právě například korupce, neefektivní instituce nebo nadměrná administrativní zátěž.

A právě Strategie se snaží díky některým opatřením přispět k zlepšení situace v rámci institucí například projekty, které se zaměřují na státní správu, samosprávu, zvýšení produktivity organizací, odstranění neefektivity – zvláště korupce a nehospodárnosti. (BusinessInfo.cz, *1.A Krátký popis současného stavu a jeho problémů*, 2011)

Nelze říci, že by tato oblast jen stagnovala a byla špatná. Hodnocení se dle grafu 3 rok od roku po malých bodech zvyšovalo a doufejme, že se i nadále bude zvyšovat a zlepšovat. Zejména důvěryhodnost institucí může Českou republiku přiblížit k lepšímu vnímání v očích veřejnosti a k zlepšení konkurenceschopnosti, přibližující se k vyspělým státům ze západní Evropy.

Tento pilíř Instituce si dává za cíle různá zlepšení. Ať už to jsou zdokonalení „*fungování veřejné správy, zlepšení vymahatelnosti práva v ČR*“, při které může docházet k pasivní či aktivní korupci zejména při dlouhotrvajících procesech a sporech. Nebo třeba „*zlepšení přístupu veřejnosti k právním předpisům*“. Já bych zmínila především cíl definovaný jako „*Hospodárnější a účelnější nakládání s veřejným majetkem a prostředky se zaměřením na řízení a kontrolu v oblasti veřejných financí a na opatření v oblasti dispozic s veřejným majetkem, nucených dražeb a veřejných nákupů prostřednictvím veřejných zakázek.*“ (BusinessInfo.cz, 1. B Cíle pilíře, 2011)

Zejména zveřejňování informací je častým nedostatkem. Ať už zveřejňované rozpočty ministerstvem financí, informace o disponování s veřejným majetkem nebo zlepšení způsobu uveřejňování veřejných zakázek. (BusinessInfo.cz, 1. 2 Zefektivnění nakládání s veřejným majetkem a prostředky, 2011)

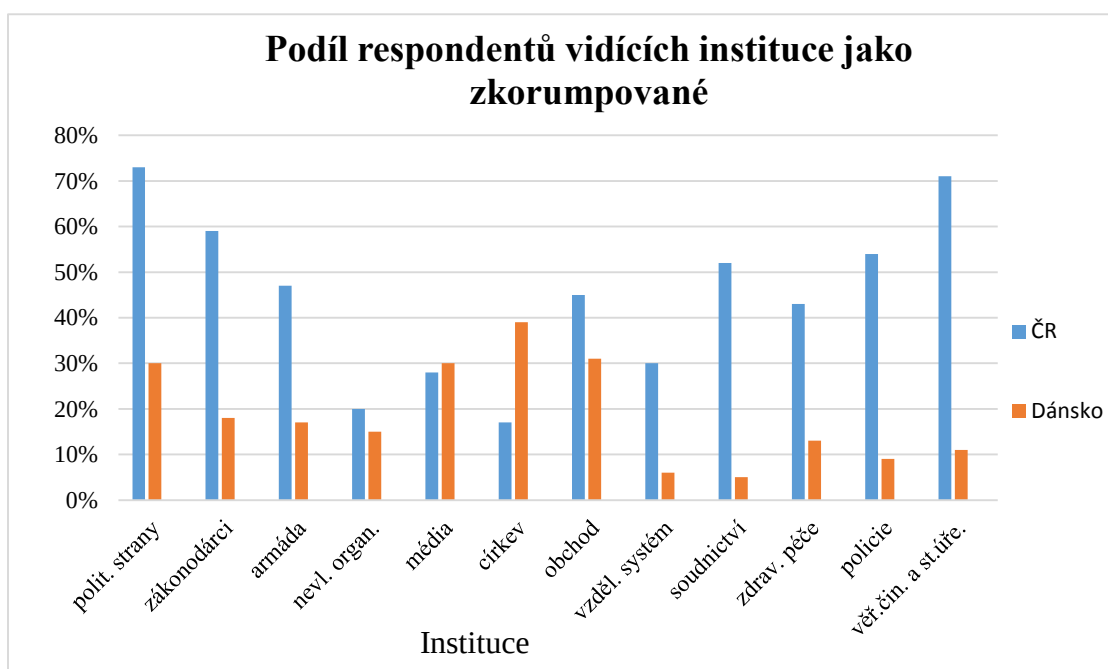
Všechny tyto informace často bývají nepřehledné či netransparentní, tudíž pro veřejnost někdy nesrozumitelné či zkreslující. Také proto, se někteří jedinci mohou domnívat, že díky těmto informacím, kterým nerozumějí, jsou instituce zkorumpované. A právě proto bych chtěla v následující podkapitole uvést jednu konkrétní otázku, na kterou odpovídali respondenti České republiky, týkající se právě institucí, v rámci Globálního barometru korupce (GCB).

4.2.3 Veřejné mínění v oblasti Institucí

Zde bych chtěla v krátkosti uvést, jak lidé vnímají korupci v Česku a v Dánsku. Díky Globálnímu barometru korupce (GCB), naposledy publikovaného, společností Transparency International v roce 2013. Tento průzkum veřejného mínění týkající se korupce obsahuje 7 otázek, přičemž bych chtěla hlavně zmínit následující otázku:

Jaký je podíl respondentů nahlízejících na různé instituce jako na zkorumpované?

Graf 4: Podíl respondentů nahlízejících na různé instituce jako na zkorumpované

Zdroj: Transparency International, *Global Corruption Barometer 2013 National* [online], vlastní zpracování

Tento graf uvádím zejména a také proto, abychom si udělali jistou představu, jak lidé vnímají, cítí či si myslí, že jsou právě zmíněné instituce zkorumpovány. Neboť také na názor veřejnosti by měl být brán zřetel. Česká republika je zde porovnávána s Dánskem zejména proto, že právě Dánsko je dle Indexu vnímání korupce (CPI) hodnoceno jako jedna ze zemí s nízkou mírou korupce. A i dle grafu vidíme, že většinu institucí Dánové nepovažují za tolik zkorumpované jako v České republice. Například politické strany, soudnictví, policii či veřejné činitele a úředníky, které jak z grafu vyplývá, považovalo za zkorumpované více než 50% českých respondentů. U politických stran a veřejných činitelů a státních úředníků dokonce toto vnímání vzrostlo až k 70%. A to konkrétně za nejvíce zkorumpované považovali dotázaní politické strany a to celých 73%. Následovány byli veřejnými činiteli a státními úředníky, které považovalo za zkorumpované 71% dotázaných. Za instituce, kde se korupce vyskytovala nejméně, pak čeští respondenti považovali nevládní organizace a církve.

Samozřejmě, že toto veřejné mínění lze brát s rezervou, neboť je to jen subjektivní názor veřejnosti a právě i pohled veřejnosti přináší určitou váhu, pro tuto část ekonomiky, zejména pak ve vnímání místními obyvateli, kteří chtějí žít ve zdravé a konkurenceschopné ekonomice.

4.3 Příčiny napomáhající korupci ve veřejné správě

V této kapitole se pokusím zhodnotit některou z příčin napomáhající korupci, které by mohli ovlivňovat vznik korupce a tím také konkurenceschopnost České republiky. Vybranou příčinou jsou veřejné zakázky, které byly již zmíněny v kapitole 4.2 Strategie konkurenceschopnosti, v rámci pilíře Instituce, kam je lze také zařadit.

4.3.1 Veřejné zakázky z pohledu ministerstev

Veřejné zakázky jsou často diskutovány, zejména pokud jsou v některých podezřelých kauzách zapojeni členové některého z ministerstev. Jako například v roce 2011, kdy se začala řešit Kauza ProMoPro, v rámci nevýhodné zakázky při přípravě předsednictví EU, kde se jedním z aktérů stal Alexandr Vondra, člen Občanské demokratické strany (ODS). (Parlamentní listy, 2011) Proto bych ráda uvedla v grafu 5, jak jsou ministerstva hodnoceny v žebříčku zadavatelů hodnocených zIndexem.

Hodnoceným obdobím je období roků 2012 – 2014, kde jsou zadavatelé hodnoceni dle zIndexu, který porovnává zadavatele veřejných zakázek.

Graf 5: Hodnocení ministerstev jako zadavatele VZ v rocích 2012 – 2014

Zdroj: Centrum aplikované ekonomie, (2015). *Hodnocení zakázek státní správy zIndex 2012-2014. Státní správa 2012 – 2014.* [online], vlastní zpracování

V grafu lze vidět, jak jsou ministerstva hodnocena v rámci zadavatelů veřejných zakázek dle Z-indexu, který k výpočtu porovnávané hodnoty využívá otevřenost výběrových řízení, kontrolu nad veřejnými zakázkami, počet nabídek a další.

Nejlépe je z pohledu kvality zadávání veřejných zakázek hodnocen Úřad vlády České republiky. Na druhém místě ministerstev se umístilo ministerstvo pro místní rozvoj, a na třetím místě ministerstvo školství, tělovýchovy a mládeže. Jako nejhůře hodnocené ministerstvo v rámci kvality zadávání veřejných zakázek se zdá být ministerstvo dopravy, které jak uvidíme v následující tabulce, má také největší objem veřejných zakázek ze všech ministerstev.

V tabulce 3 máme vyjádřen objem veřejných zakázek pro jednotlivá ministerstva. A pro snazší porovnání, jsou tyto hodnoty dále uvedeny též v grafu 6.

Tabulka 3: Objem veřejných zakázek (v mil. Kč) 2012 – 2014

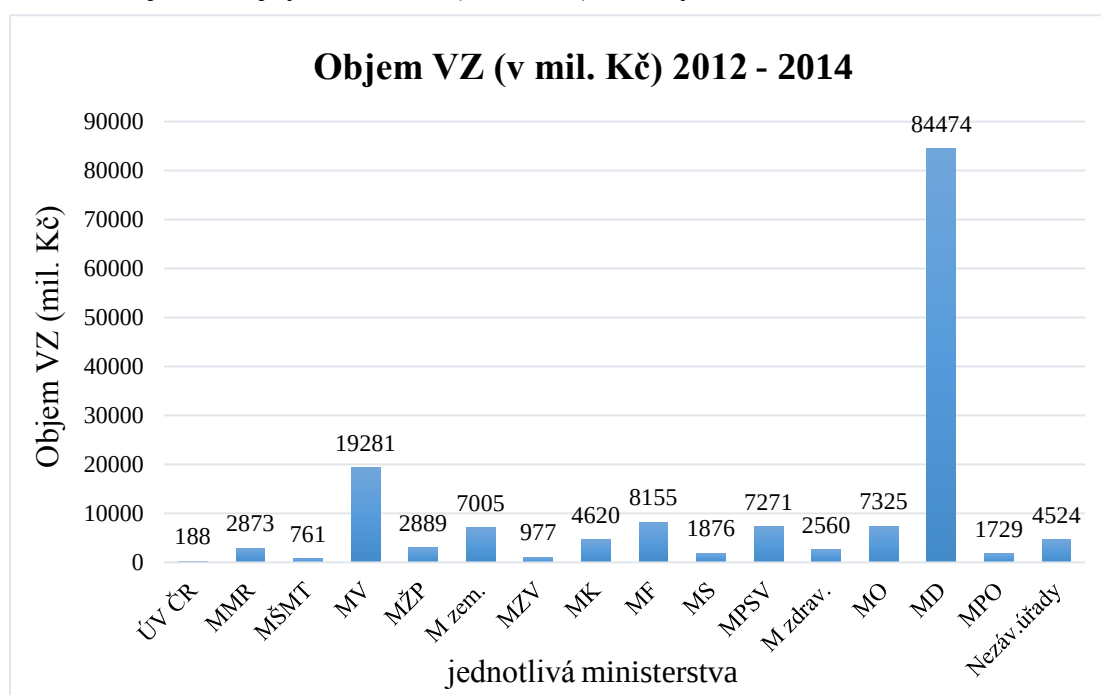
Jednotlivá ministerstva	Objem VZ (v mil. Kč)
ÚV ČR	188
MMR	2 873
MŠMT	761
MV	19 281
MŽP	2 889
M zem.	7 005
MZV	977
MK	4 620
MF	8 155
MS	1 876
MPSV	7 271
M zdrav.	2 560
MO	7 325
MD	84 474
MPO	1 729
Nezávislé úřady	4 524

Zdroj: Centrum aplikované ekonomie, (2015). 15.6.2015 – *Hodnocení zakázek státní správy zIndex 2012-2014. Výsledky*. [online], vlastní zpracování

Vidíme, že největší objem veřejných zakázek má Ministerstvo dopravy, následováno Ministerstvem vnitra. Objem veřejných zakázek dalších ministerstev jsou oproti těmto dvěma ministerstvům o dost nižší.

Právě veřejné zakázky na stavební práce, jak je uvedeno níže, jsou nejpočetnější skupinou ze všech zakázek dělených dle předmětu. Tudíž se lze domnívat, že právě proto je objem veřejných zakázek Ministerstva dopravy největší, neboť se podílí právě na těchto veřejných zakázkách.

Graf 6: Objem veřejných zakázek (v mil. Kč) za roky 2012 – 2014

Zdroj: Centrum aplikované ekonomie, (2015). 15.6.2015 – *Hodnocení zakázek státní správy zIndex 2012-2014. Výsledky*. [online], vlastní zpracování

4.3.1.1 Dílčí shrnutí

Ministerstva se mohou na webových stránkách zindex.cz vyjádřit ke svému hodnocení, které obdrželi jako například ministerstvo zemědělství, které na své hodnocení reaguje vyjádřením, toho, že hodnocení mohlo být ovlivněno tím, že některá uveřejňovaná data ve věstníku veřejných zakázek byla starších, tudíž měla některé nedostatky. V rámci možností se ministerstvo zemědělství snaží napravit data i těchto historických zakázek. Dále ministerstvo uvádí, že došlo k zefektivnění kontroly

a řízení zadávání veřejných zakázek tím, že byl „*přehodnocen způsob a rozsah využívání služeb externích administrátorů*“. (zIndex, *Výsledky Ministerstvo zemědělství*, 2015)

I když jde o dobrovolná vyjádření, ministerstvo dopravy neudalo žádné podobné vyjádření. Tudíž lze říct, že i přesto, že má ministerstvo dopravy největší objem veřejných zakázek ze všech ministerstev, je považováno za jedno z nejhorších, co se týče kvality zadávání veřejných zakázek. Je však obtížné určit proč se tak děje, když ministerstvo neudalo podobné důvody jako například právě ministerstvo zemědělství. Zda je to z důvodu velkého množství administrativního řízení a přemíry papírování nebo zda je vše prováděno dle zákona s tím, že jde o nízkou otevřenost nebo o podezřelé nabídky, či o přerozdělování zakázek na více zakázek menšího objemu, apod.

Určitě i tato vyjádření jsou právě i pro veřejnost, a nejen pro ni, důležitá v rámci toho, aby měli tušení, proč k některým horším hodnocením může docházet a aby hned některá data neodsuzovala před tím, než je podáno vysvětlení, proč tomu tak je.

4.3.2 Statistika veřejných zakázek v ČR

To že není veřejná správa ucelená, upravená či zrovna pracuje méně efektivně než by měla, může vést ke korupci, a to také pak v rámci právě veřejných zakázek.

V následující tabulce 4 je zobrazen počet veřejných zakázek zadáných dle předmětu za roky 2010 – 2014. Kdy lze říci, že se rok od roku zvyšovali zakázky v oblasti stavebních prací. K relativně většímu nárůstu došlo v roce 2013, kdy byl počet zadáných veřejných zakázek na stavební práce 6 241, což je 38,2% z celkového počtu zadáných zakázek roku 2013. Tento počet byl téměř o 2 000 více než v roce předchozím. U ostatních oblastí, tedy dodávky a služby, byl nejvyšší výkyv také v roce 2013, kdy se v oblasti dodávek zvýšily zakázky téměř dvojnásobně, ale v roce 2014 opět klesly. Ovšem už ne na úroveň roku 2012. A podobný případ lze vidět i u veřejných zakázek na služby.

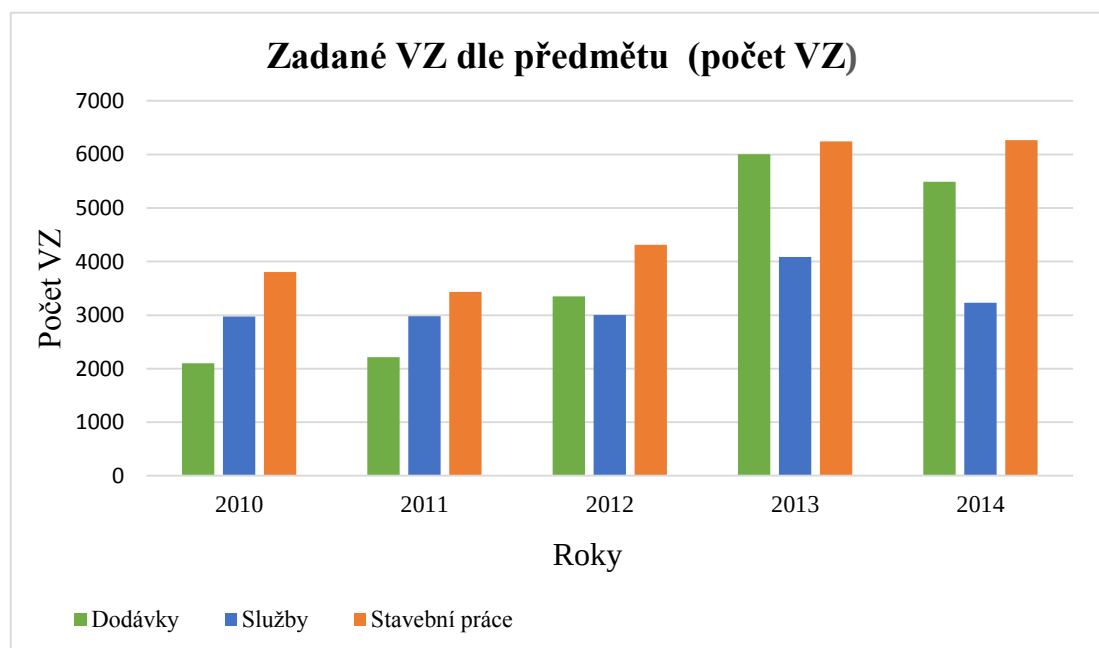
Pro lepší představu a srovnání jsou uvedeny počty zadáných veřejných zakázek dle předmětu zakázky také v grafu 7, kde lze dobře vidět, například i to, jak byly v roce 2010 veřejné zakázky na dodávky nízko oproti službám a stavebním pracem. Ovšem v roce 2012 předběhly svým počtem veřejné zakázky na služby a právě v již zmíněném roce 2013 se zvýšily výrazněji.

Tabulka 4: Zadané veřejné zakázky dle předmětu zakázky (počet zakázek)

Předmět veřejných zakázek	Počet veřejných zakázek				
	2010	2011	2012	2013	2014
Dodávky	2 100	2 217	3 350	6 003	5 489
Služby	2 976	2 979	3 001	4 086	3 232
Stavební práce	3 805	3 431	4 311	6 241	6 267
CELKEM	8 881	8 627	10 662	16 330	14 988

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj – Portál o veřejných zakázkách a koncesích, *Statistické údaje o veřejných zakázkách 2010 – 2014* [online], vlastní zpracování

Graf 7: Zadané veřejné zakázky dle předmětu zakázky (počet zakázek)

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj – Portál o veřejných zakázkách a koncesích, *Statistické údaje o veřejných zakázkách 2010 – 2014* [online], vlastní zpracování

V tabulce 5 jsou také uvedeny zadané veřejné zakázky dle předmětu zakázky za roky 2010 – 2014, tentokrát je zde uvedena jejich hodnota v mil. Kč.

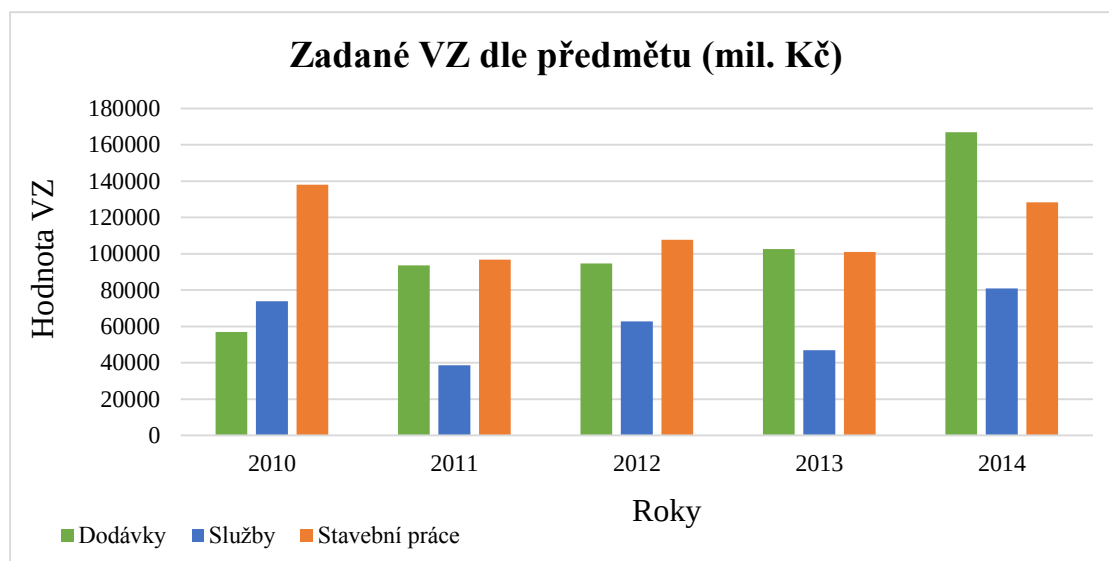
Tabulka 5: Zadané veřejné zakázky dle předmětu zakázky (hodnota zakázek)

Předmět veřejných zakázek	Hodnota veřejných zakázek v mil. Kč				
	2010	2011	2012	2013	2014
Dodávky	56 865	93 592	94 570	102 550	166 916
Služby	73 782	38 653	62 758	46 914	80 933
Stavební práce	137 916	96 757	107 620	101 058	128 272
CELKEM	268 563	229 002	264 948	250 522	376 120

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj – Portál o veřejných zakázkách a koncesích, *Statistické údaje o veřejných zakázkách 2010 – 2014* [online], vlastní zpracování

Díky grafu 8, nacházejícím se na další stránce, můžeme vidět a porovnat, že i přesto, že byl počet veřejných zakázek na stavební práce, v roce 2014 nejvyšší, hodnota těchto zakázek byla převyšena hodnotou veřejných zakázek v oblasti dodávek, jak lze vidět v tabulce 5. Zakázky na dodávky, rok po roku postupně navyšovaly svoji hodnotu. Veřejné zakázky na stavební práce byly kromě roku 2011, kdy došlo k propadu téměř o 40 000 Kč také docela expanzivní. Jejich nejvyšší hodnota byla v roce 2010, kdy tato hodnota tvořila zhruba 51,3 % z celkové hodnoty veřejných zakázek roku 2010. Hodnoty veřejných zakázek na služby byli v daném období let 2010 – 2014 poněkud kolísavé.

Graf 8: Zadané veřejné zakázky dle předmětu zakázky (hodnota zakázek)

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj – Portál o veřejných zakázkách a koncesích, *Statistické údaje o veřejných zakázkách 2010 – 2014* [online], vlastní zpracování

Problém ovšem někdy může být shledáván v zakázkách dělených dle jejich limitu. Zejména pak proto, že může docházet k umělému snižování hodnoty veřejné zakázky, a tím k náznaku nekalých praktik. Pokud by k umělému zmenšení předpokládané hodnoty došlo bez zřetele na výhodnost pro zadavatele, „*tzn. bez ohledu na předmět zakázky*“. Pak by mohlo jít o umělé snížení hodnoty zakázky, a tudíž v takovém jednání lze hledat obcházení zákona v rámci snížení předpokládané hodnoty, a tím zařazení zakázky do jiné skupiny. Takže například z nadlimitní veřejné zakázky se stane podlimitní nebo z podlimitní zakázka malého rozsahu atd., což nás může vést i k pomyšlení na to, že to někdo udělal schválně za účelem svého „černého“ výdělku. Kdyby rozdělení zakázky přineslo výhodu zadavateli, například tím, že by předmět uskutečnění byl pro zadavatele hospodárnější, nedal by se tento případ považovat za záměrné snížení předpokládané hodnoty zakázky. (Raus, *Dělení veřejných zakázek a jejich zadávání po částech*, 2008)

Tabulka 6: Veřejné zakázky dělené dle limitu (počet VZ a hodnota VZ v mil. Kč)

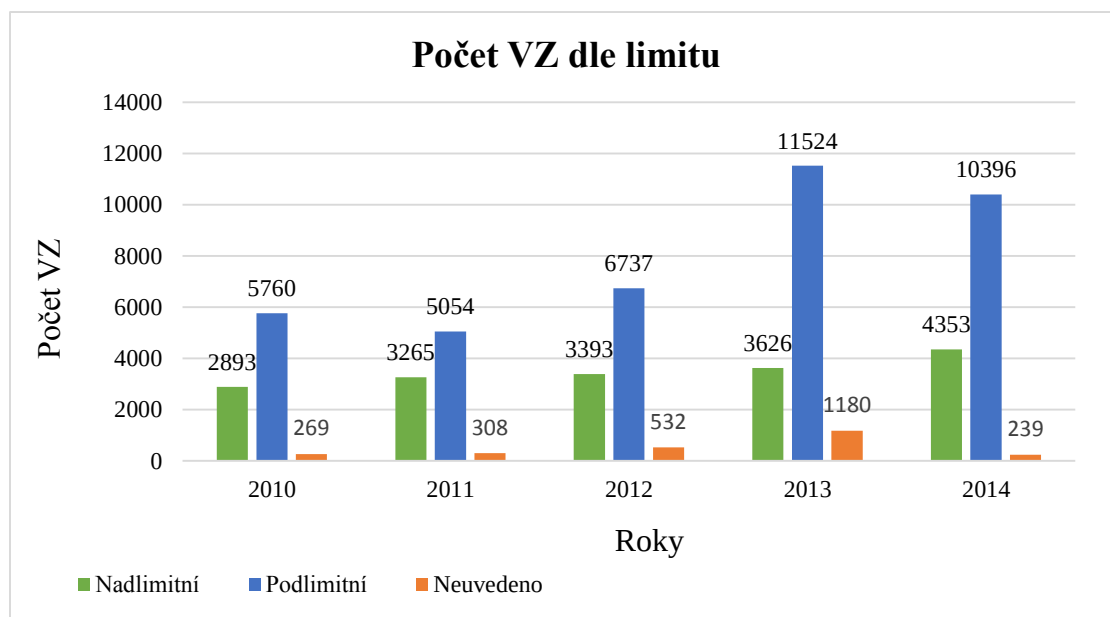
		Limit veřejných zakázek			CELKEM
		Nadlimitní	Podlimitní	Neuvedeno	
2010	Počet	2893	5 760	269	8 922
	Hodnota	206 088	61 083	1 460	268 631
2011	Počet	3 265	5054	308	8 627
	Hodnota	177 132	48 884	2 986	229 002
2012	Počet	3 393	6 737	532	10 662
	Hodnota	212 014	48 949	3 985	264 948
2013	Počet	3 626	11 524	1 180	16 330
	Hodnota	180 291	59 396	10 835	250 522
2014	Počet	4 353	10 396	239	14 988
	Hodnota	290 758	82 261	3 101	376 210

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj – Portál o veřejných zakázkách a koncesích, *Statistické údaje o veřejných zakázkách 2010 – 2014* [online], vlastní zpracování

V tabulce 6 je uveden počet veřejných zakázek a jejich objem dle limitu zakázek. Tzn. zda-li zakázku, lze zařadit podle předpokládané hodnoty mezi nadlimitní nebo podlimitní. Jak lze vidět v tabulce 6 nebo lépe znázorněné v grafu 9, nejvíce se řadili zakázky do kategorie podlimitní. V roce 2013 jich bylo 11 524, což bylo 70,57 % z celkových 16 330 zadáných zakázek roku 2013. Nárůst byl zaznamenán jak u nadlimitních zakázek, tak u podlimitních s mírným poklesem v roce 2014.

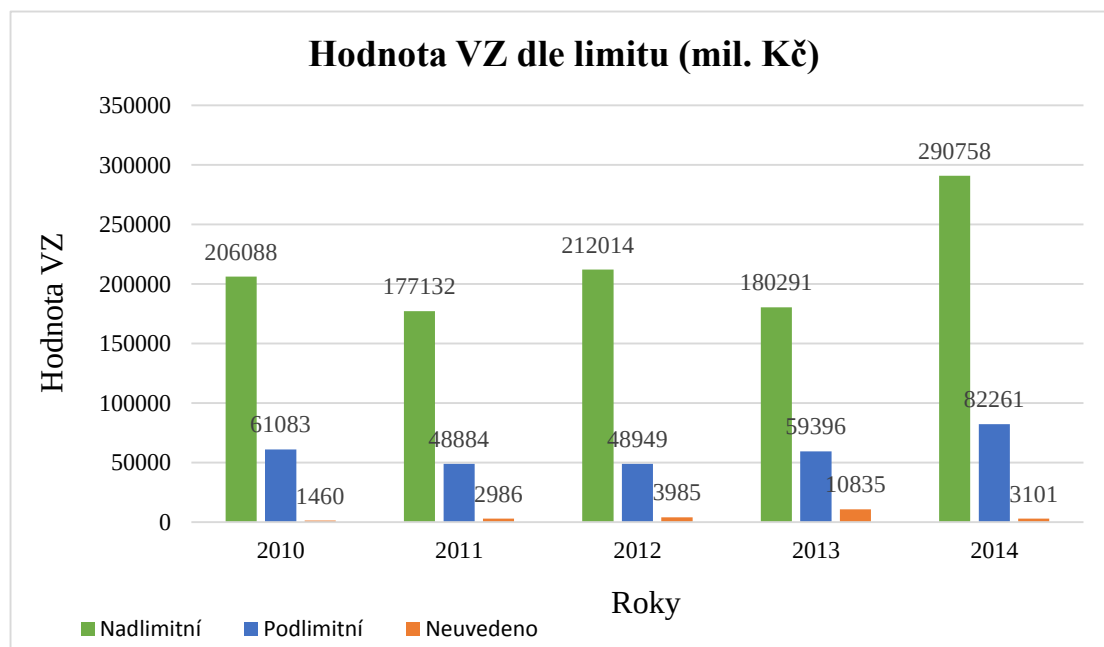
V rámci počtu byly nadlimitní zakázky nižší než podlimitní, ovšem v rámci objemu měli největší hodnotu právě nadlimitní zakázky, jak je vidět i v grafu 10. Nejvíce pak v roce 2014, kdy jejich objem byl 290 758 mil. Kč, což činí 77,29 % z celkové hodnoty 376 210 mil. Kč za rok 2014. I přesto, že počet podlimitních veřejných zakázek v roce 2014 klesl, jejich objem vzrostl o necelých 23 mil. Kč.

Graf 9: Počet veřejných zakázek dle limitu

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj – Portál o veřejných zakázkách a koncesích, *Statistické údaje o veřejných zakázkách 2010 – 2014* [online], vlastní zpracování

Graf 10: Hodnota zadanych veřejných zakázek dle limitu (v mil. Kč)

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj – Portál o veřejných zakázkách a koncesích, *Statistické údaje o veřejných zakázkách 2010 – 2014* [online], vlastní zpracování

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR prezentovalo Výroční zprávu o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2014, kde byl potvrzen jejich předpoklad toho, že v roce 2014 byl zadáván menší počet zakázek, ale se zřetelně zvýšenou hodnotou než v roce 2013. Co se týče sloupce Neuvedeno, lze říci, že tento údaj neznamená netransparentní soutěž, ale to, že částky nejsou nikde zaznamenány. Děje se tak například když zadavatel zapomene v objednávce s příslušným formulářem předložit údaje, zda jde o nadlimitní nebo podlimitní zakázku. Pravděpodobnost zvýšení této položky v roce 2013 je nejspíše zapříčiněno snížením limitů, ke kterým došlo v rámci novely zákona v dubnu 2012. Tudíž že byly některé zakázky přesunuty do podlimitní kategorie, takže došlo také k rozšíření oblasti zadavatelů, kteří informace o zakázkách povinně uveřejňovali. A právě tito dodavatelé, nejspíše ti méně zběhlí, přispěli k zvýšení počtu zakázek, kde nebyl uveden limit. K zvýšení limitů došlo v roce 2014, zpět na původní hodnoty. Proto některá pravidla pro uveřejňování formulářů, mohla také přispět k vyloučení počtu zakázek pro neuvedený limit. (Ministerstvo pro místní rozvoj – Odbor elektronizace veřejných zakázek a koncesí, *Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2014, 2015*, str. 21-22)

A právě od 1. ledna 2016 se měnily „*finanční limity pro účely zákona o veřejných zakázkách a koncesního zákona*“. Šlo zejména o finanční limity, určující nadlimitní veřejné zakázky. Změny finančních limitů jsou prováděny každé dva roky, a to díky „*závaznému nařízení Komise (EU), kterým se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES, 2004/18/ES a 2009/81/ES*“, co se týče minimálních hodnot, které jsou používány při metodách zadávání veřejných zakázek. Díky těmto nařízením by mělo docházet k usnadnění používání limitů pro zadavatele a k jejich zakotvení v Kč (bez DPH). Portál o veřejných zakázkách a koncesích uvádí: „*Ke změnám těchto limitů dochází kvůli novelizaci nařízení vlády č. 77/2008 Sb. o stanovení finančních limitů pro účely zákona o veřejných zakázkách, o vymezení zboží pořizovaného Českou republikou – Ministerstvem obrany, pro které platí zvláštní finanční limit, a o přepočtech částek stanovených v zákoně o veřejných zakázkách v eurech na českou měnu, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 78/2008 Sb., kterým se stanoví finanční limity pro účely koncesního zákona, ve znění pozdějších předpisů. Novelizaci uvedených nařízení vlády schválila vláda dne 14. 12. 2015 usnesením vlády č. 1027.*“ (Ministerstvo pro místní rozvoj – portál o veřejných zakázkách a koncesích, *Změny ve finančních limitech pro účely zákona o veřejných zakázkách a koncesního zákona*, 2015)

Tabulka 7: Nové finanční limity pro veřejné zakázky a koncese platné od 1. 1. 2016

Druhy veřejné zakázky	Finanční limity platné do 31. 12. 2015	Finanční limity platné od 1. 1. 2016
VZ na dodávky a služby zadávané Českou republikou a státními příspěvkovými organizacemi	3 395 000 Kč	3 686 000 Kč
VZ na dodávky a služby zadávané územně samosprávnými celky, jejich příspěvkovými organizacemi, jinými právníckými osobami dle § 2 odst. 2 písm. D) zákona, a dotovanými zadavateli	5 244 000 Kč	5 706 000 Kč
VZ na dodávky a služby zadávané sektorovými zadavateli	10 489 000 Kč	11 413 000 Kč
Veřejné zakázky na stavební práce	131 402 000 Kč	142 668 000 Kč
Koncese na stavební práce	131 402 000 Kč	142 668 000 Kč

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj – Portál o veřejných zakázkách a koncesích, *Nové finanční limity pro veřejné zakázky a koncese platné od 1. 1. 2016*, 2015 [online]

V tabulce 7, vidíme již zmíněné nové finanční limity pro nadlimitní veřejné zakázky. Lze vidět, že tyto limity vzrostly v rozmezí od 300 000 Kč do 10 000 000 Kč, dle toho o jaký druh veřejné zakázky se jedná.

V tomto případě se opozice domnívá, že kvůli nárůstu limitu může dojít ke zvýšení prostoru pro korupci. Právě opoziční poslanci, Petr Bendl (ODS) a Jan Farský (TOP 09 a

Starostové) upozornili na to, že změna limitu v podobě zvýšení, umožňuje větší prostor pro korupci a pro tajné a nečestné jednání s veřejnými penězi. Po dřívějším kritizování růstu těchto limitů Martin Kameník, předseda hnutí Oživení uvedl: *„Česká republika podle vyhodnocení Evropského účetního dvora má jeden z nejhorších vnitřních kontrolních systémů v Evropské unii. Druhá věc je, že ČR dominuje v počtu jednacích řízení bez uveřejnění, kde většina z nich jsou zakázky na dodatečné práce nebo služby. To jsou vodítka, že bychom neměli limit zvyšovat.“* (ČT24, *Nová pravidla pro tendry: Vyšší limit pro vícepráce, menší důraz na cenu*, 2015)

A také dle průzkumu advokátní kanceláře Ambruz & Dark Deloitte Legal, zadavatelé a dodavatelé tendrů tvrdí, že je nynější zákon o veřejných zakázkách nepřehledný a celý postup je dle nich přebytně administrativně komplikovaný. 40 % respondentů tohoto průzkumu *„hodnotí současnou právní úpravu veřejných zakázek jako nepřehlednou a nejasnou.“* Advokát Ondřej Chmela řekl: *„Většina lidí zapojených do procesu veřejných zakázek na straně zadavatelů i dodavatelů dlouhodobě kritizuje administrativní zátěž spojenou s každou veřejnou zakázkou. Není náhoda, že novela zákona o veřejných zakázkách se již v minulosti objevila na seznamu nejhorších legislativních počinů v rámci ankety Zákon roku.“* A není se čemu divit, nynější zákon obsahuje již téměř dvacet změn tohoto právního předpisu. Často byly zaváděny novinky, které byly následující novelou zrušeny. (vz24.cz – denní zpravodajství o veřejných zakázkách, *Zákon o veřejných zakázkách je nepřehledný, tvrdí zadavatelé*, 2015)

A další změny se chystají. V lednu 2015 proběhlo druhé čtení návrhu nového zákona o veřejných zakázkách, kde bylo jednáno o pozměňovacích návrzích. Například poslanec Martin Plíšek (TOP 09 a Starostové) přispěl návrhem, zamezujícím firmám ucházet se o veřejné zakázky, pokud v nich má některý člen vlády nejméně 10% vlastnických práv. Čímž upozorňoval na ministra financí Andreje Babiše, který je vlastníkem Agrofertu, a jeho případný střet zájmů. Jednalo se také o dalším zvýšení limitu zakázek. Ovšem, dle ministryně pro místní rozvoj, zde hrozí riziko toho, že by si zadavatelé mohli zakázky nastavovat tak, aby mohly být zadávány bez soutěže. (vz24.cz – denní zpravodajství o veřejných zakázkách, *K novému zákonu o veřejných zakázkách se sešlo přes 200 návrhů*, 2016)

Od nového zákona si dále poslanci slibují umožnění vyloučení dodavatele, který je nespolehlivý, pokud předešlou zakázku zkažil nebo nedokončil, a pokud se zároveň hlásí do nového výběrového řízení. Mělo by být možné vyřadit firmu, která

bez zdůvodnění nabídla výjimečně nízkou cenu. Dalším hodnotícím kritériem by se mělo stát posuzování nabídek dle ekonomické výhodnosti, podle nabídnuté ceny nebo nejnižších nákladů. O kvalitě nabídek ale budou rozhodovat i další možná kritéria. Nebude se tak soutěžit jen na základě nejnížší nabídnuté ceny, jak je tomu doposud. Dle ministryně Karly Šlechtové (ANO 2011) menší zakázky zůstanou stejné a zadavatelé budou i nadále pracovat se svými předchozími zkušenostmi. Nový zákon by podle ní měl snížit byrokracii a zabezpečit přizpůsobivější zadávací řízení, které by bylo hospodárnější. (vz24.cz – denní zpravodajství o veřejných zakázkách, *Sněmovna nestihla rozhodnout o zákonu o veřejných zakázkách*, 2016)

Nový zákon o zadávání veřejných zakázek by měl přejít v platnost nejpozději od 18. dubna. Kvůli hrozícímu omezení čerpání evropských dotací musí Česká republika do té doby převést evropské směrnice do národní legislativy. Zavedením dalších úprav by se měla snížit administrativa a zadávací řízení by měly být pružnější. Dle ministerstva pro místní rozvoj by mohl zadavatel dostat k dispozici více kritérií pro rozhodnutí o kvalitě nabídek, než jen nejnížší nabídnutou cenu. (vz24.cz – denní zpravodajství o veřejných zakázkách, *K novému zákonu o veřejných zakázkách se sešlo přes 200 návrhů*, 2016)

5. Závěr

Primárním cílem této práce bylo zhodnocení příčin vzniku korupce ve veřejné správě jako jednoho z faktorů ovlivňujícího konkurenceschopnost České republiky. Přičemž jako jeden z faktorů jsem vybrala veřejné zakázky.

V první podkapitole praktické části jsem se zabývala Indexem vnímání korupce (CPI). Na základě výsledků Indexu, zveřejňovaného nevládní organizací Transparency International, jsem došla k závěru, že Česká republika dosáhla v roce 2015 zlepšení, neboť se posunula na celosvětovém žebříčku vnímání korupce z 53. místa na 37. místo. S tím, že v rámci Evropy jsme spíše pod průměrem na 22. místě z 31 hodnocených zemí.

V druhé podkapitole, Strategie konkurenceschopnosti, tvořící praktickou část, jsem využila dat díky Indexu mezinárodní konkurenceschopnosti – GCI. Kdy jsem zjistila, že se Česká republika nachází v rámci vnímání konkurenceschopnosti na 31. místě ze 140 hodnocených zemí. S tím, že nezisková organizace, World Economic Forum, označuje korupci, jako druhý nejproblematictější faktor, který právě u nás může ovlivňovat konkurenceschopnost.

V rámci vnímání konkurenceschopnosti na tom nejsme nejhůř se svými 5,3 body ze 7 možných, ovšem to je celkové skóre. Jedním z pilířů, který také ovlivňuje skóre konkurenceschopnosti je pilíř Instituce, který byl v roce 2015 hodnocen 4,1 body, což bylo nejnižší skóre ze všech hodnocených pilířů. A právě sem se řadí veřejná správa, která obsahuje veřejné zakázky, jenž jsem si zvolila a které jsou považovány jako jedna z příčin, která korupci v Česku napomáhá.

V souvislosti mezi konkurenceschopností ovlivňovanou veřejnou správou a do ní řazených veřejných zakázek, jsem se v závěru práce snažila, v krátkosti, nastínit situaci veřejných zakázek v ČR. Ze statistik Ministerstva pro místní rozvoj jsem uvedla veřejné zakázky (dále jen VZ), rozdělené dle předmětu zadaných VZ, počtu a hodnoty VZ, a také VZ dělené podle limitu na nadlimitní, podlimitní a neuvedeno. Kdy jsem zjistila, že se korupce může často objevovat zejména u VZ dělených dle limitu, zejména kvůli pravidelným dvouročním změnám těchto limitů. Načež k nové změně došlo od 1. 1. 2016, kdy byly měněny finanční limity určující nadlimitní VZ v rozmezí od 300 000 Kč do 10 000 000 Kč, dle toho o jaký druh VZ šlo.

A právě v rámci finančních limitů VZ, často dochází k pochybení ze stran zadavatelů, zejména pak pokud zadavatel zapomene uvést, zda jde o nadlimitní

či podlimitní zakázku. Přičemž dle dané statistiky, byl počet podlimitních zakázek v roce 2013 nejvyšší, zejména pak nejspíše proto, že v roce 2012 došlo ke snížení limitů. A mohlo tak také dojít například k pochybení v rámci uveřejňování informací o VZ.

Závěrem lze říct, že tato bakalářská práce poukázala na Index vnímání korupce (CPI) a jak je Česká republika vnímána v rámci korupce. Dále pak zejména také na vnímání konkurenceschopnosti ČR, s tím, že snahou Česka je dostat se mezi 20 nejvíce konkurenceschopných zemí světa. Přičemž vnímání České republiky jako konkurenceschopné nedopadlo zrovna nejhůře, ovšem toto vnímání ovlivněné zejména horším hodnocením Institucí zahrnující veřejnou správu a veřejné zakázky svědčí o potřebné změně v rámci veřejných zakázek.

Dle nově chystaného zákona o VZ si někteří politici slibují a očekávají, že přijde zlepšení ekonomické výhodnosti při posuzování nabídek VZ. O kvalitě nabídek bude snad rozhodováno díky více kritériím než jen díky nejnižší nabídnuté ceně. Zlepšení vidí také ve snížení byrokracie a zabezpečení hospodárnosti. Na papíře vypadá tohle všechno jako plán pro zlepšení situace ve VZ, ovšem často tento plán nevychází a dochází k dalším a dalším změnám, které nikterak nepomáhají ani VZ a ani veřejným výdajům.

Jen změna v rámci veřejných zakázek samozřejmě nevrhne Českou republiku mezi nejkonkurenceschopnější státy světa. Ovšem dopomůže k zlepšení vnímání konkurenceschopnosti mezi státy a organizacemi, a tím pádem se může zlepšit i náhled a tendence brát ČR jako jednu z lépe fungujících ekonomik.

I přesto, že se v práci zabývám jen veřejnými zakázkami, jako jednou z příčin obsahující korupci, ovlivňující konkurenceschopnost, je důležité i nadále nepodcenit tuto skrytou část ekonomiky. Neboť ekonomické procesy jsou ovlivněny také jinými faktory než jen korupcí, jako například daňovou problematikou, neefektivními institucemi ve veřejné správě, sociálními změnami či dalšími faktory uvedených také v kapitole 2.5 Příčiny a faktory napomáhající korupci.

6. Summary

The aim of this Bachelor thesis is to evaluate the causes of corruption in the public administration as a significant factor influencing the competitiveness of the Czech Republic. Selected factor are procurement.

The theoretical part contains an explanation of basic terms such as corruption kinds, corruption causes and consequences, corruption legislation and methods how to suppress corruption. Further the conducive conditions for corruption occurrence in public administration, anti-corruption measures and corruption indicators and their evaluation are explained.

Practical part investigates statistical data and evaluates graphical methods. Furthermore, the analysis of the index of perception of corruption is added, competitiveness strategy, statistics of public procurement in the Czech Republic. Especially the financial limits of procurement.

The obtained data are evaluated and graphically depicted.

Keywords:

- corruption
- public administration
- procurement
- competitiveness

Použitá literatura

Odborná literatura

Častorál, Z. (2011). *Ekonomická kriminalita a management*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského.

Dančák, B. H. (2006). *Korupce: projevy a potírání v České republice a Evropské unii*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav.

David, V., & Nett, A. (2007). *Korupce v právu mezinárodním, evropském a českém*. Praha: C. H. Beck.

Frič, P. a. (1999). *Korupce na český způsob*. Praha: G plus G.

Gitlow, A. L. (2005). *Corruption in corporate America. Who is Responsible? Who Will Protect the Public Interest?* Lanham: University Press of America.

Horník, J., & Žufanová, H. (2014). *Základní minimum o korupci a trestním právu pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer.

Hulinský, P. (2008). *Aktuální otázky trestněprávní ochrany společnosti před korupcí*. Praha: Police History.

Chmelík, J., & kol. (2003). *Pozornost, úplatek a korupce*. Praha: Linde.

Chmelík, J., & Tomica, Z. (2011). *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde.

Jancsics, D. .. (2012). *Corruption risks in the Visegrad countries*. Budapest: Visegrad Integrity System Study.

Káňa, P. (2010). *Základy veřejné správy (Vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol)*. Ostrava: Montanex.

Kotlánová, E. (2012). *Korupce a ekonomický růst*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné.

Krenk, M. (2005). *Zadávání veřejných zakázek*. Praha: Galén.

Odbor řízení a organizace Ministerstva vnitra ČR (2000). *Průručka občanské obrany proti korupci*. Praha: Themis.

Ochrana, F. (2004). *Veřejné zakázky*. Praha: Ekopress.

Palguta, J. (2013). *Nonlinear Incentive Schemes and Corruption in Public Procurement: Evidence from the Czech Republic*. Prague: Charles University.

Peková, J., Pilný, J., & Jetmar, M. (2008). *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI.

Pomahač, R., & Vidláková, O. (2002). *Veřejná správa*. Praha: C. H. Beck.

Roudný, R., Zilvar, J., & kol., s. (2001). *Korupce. Boj proti korupci ve veřejné správě*. Praha: Univerzita Pardubice.

Štička, M. (2008). *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*. Praha: Transparency International - Česká republika.

Elektronické zdroje

- BusinessInfo.cz (2011). *Budování pevných základů konkurenceschopnosti*. [online]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/smk-budovani-zakladu-konkurenceschopnost-7295.html>
- BusinessInfo.cz (2011). *Strategie konkurenceschopnosti*. [online]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/cs/podnikatelske-prostredi/strategie-konkurenceschopnosti.html?utm_source=portal&utm_medium=web&utm_campaign=hp_rozcestnik
- BusinessInfo.cz (2011). *1. A Krátký popis současného stavu a jeho problémů* [online]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/strategie-konkurenceschopnosti-cr-7294.html#!&chapter=1>
- BusinessInfo.cz (2011). *1. B Cíle pilíře*. [online]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/strategie-konkurenceschopnosti-cr-7294.html#!&chapter=1>
- BusinessInfo.cz (2011). *1. 2 Zefektivnění nakládání s veřejným majetkem a prostředky*. [online]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/strategie-konkurenceschopnosti-cr-7294.html#!&chapter=1>

- Centrum aplikované ekonomie, (2015). *15.6.2015 – Hodnocení zakázek státní správy zIndex 2012-2014. Výsledky*. [online]. Dostupné z: <http://cae.zindex.cz/vystupy/>

- Centrum aplikované ekonomie, (2015). *Hodnocení zakázek státní správy zIndex 2012-2014. Státní správa 2012 – 2014*. [online]. Dostupné z: http://www.zindex.cz/core/category/detail/STATNI_SPRAVA/4/

- Council of Europe (2015). *What is GRECO?* [online]. Dostupné z: http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/general/3.%20What%20is%20GRECO_en.asp

- ČT24 (2015). *Nová pravidla pro tendry: Vyšší limit pro vícepráce, menší důraz na cenu*. [online]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1501782-nova-pravidla-pro-tendry-vyssi-limit-pro-viceprace-mensi-duraz-na-cenu>

- Ministerstvo pro místní rozvoj – Portál o veřejných zakázkách a koncesích (2015). *Statistické údaje o veřejných zakázkách 2010 – 2014* [online]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/cs/Spoluprace-a-vymena-informaci/Vyrocní-zpravy-a-souhrnné-údaje-o-verejnych-zakazk/Statisticke-udaje-o-verejnych-zakazkach>

- Ministerstvo pro místní rozvoj – Odbor elektronizace veřejných zakázek a koncesí (2015). *Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2014*. [online]. Dostupné z: http://www.portal-vz.cz/getmedia/e404b766-77d0-488b-8809-6951c53c0eb9/Vyrocní-zprava-o-stavu-verejnych-zakazek-v-Ceske-republice-za-rok-2014_final.pdf

- Ministerstvo pro místní rozvoj – portál o veřejných zakázkách a koncesích (2015). *Změny ve finančních limitech pro účely zákona o veřejných zakázkách a koncesního zákona*. [online]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/cs/Aktuality/Zmeny-ve-financnich-limitech-pro-ucely-zakona-o-verejnych-zakazkach-a>

- Ministerstvo pro místní rozvoj – Portál o veřejných zakázkách a koncesích (2015). *Nové finanční limity pro veřejné zakázky a koncese platné od 1. 1. 2016* [online]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/getmedia/ceb330b4-98a3-44c6-8547->

eb0621961892/Nove-financni-limity-pro-verejne-zakazky-a-koncese-platne-od-1-1-2016.pdf

- Parlamentní listy, (2011). *PromoPro*. [online]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/tagy/Promopro?p=15>
- Policie ČR, (2015). *Co je korupce*. [online]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/co-je-korupce.aspx>
- Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí (2015). *Akční plán boje s korupcí na rok 2016*. [online]. Dostupné z: <http://www.korupce.cz/cz/protikorupcni-dokumenty-vlady/na-leta-2015-2017/2016/akcni-plan-boje-s-korupci-na-rok-2016-139024/>
- Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí, (2015). *Protikorupční dokumenty vlády*. [online]. Dostupné z: <http://www.korupce.cz/cz/protikorupcni-dokumenty-vlady/protikorupcni-dokumenty-vlady-104809/>
- Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí (2015). *Vládní koncepce boje s korupcí na léta 2015 až 2017*. [online]. Dostupné z: <http://www.korupce.cz/cz/protikorupcni-strategie-vlady/na-leta-2015-2017/strategie-vlady-v-boji-s-korupci-na-obdobi-let-2015-a-2017-119894/>
- Raus, D. (2008) *Dělení veřejných zakázek a jejich zadávání po částech*. [online]. Dostupné z: <http://pravniradce.ihned.cz/c1-23003230-deleni-verejnych-zakazek-a-jejich-zadavani-po-castech>
- Středoevropské centrum pro finance a management, (2016). *Lafferova křivka*. [online]. Dostupné z: <http://finance-management.cz/080vypisPojmu.php?X=Lafferova+krivka&IdPojPass=54>
- Syllová, J., Tetourová, E. (2005, přepracováno červenec 2013). *Právní úprava úplatkářství v mezinárodních souvislostech*. Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky, Parlamentní Institut. Studie č. 5.334 [online]. Dostupné z: <https://www.google.cz/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&cad=rja&>

uact=8&ved=0ahUKEwjLooPPidrKAhWm_HIKHXlQDcgQFggguMAM&url=http%3A%2F%2Fwww.psp.cz%2Fsqw%2Ftext%2Forig2.sqw%3Fidd%3D89170&usg=AFQjCNHqZlVbTiUoHHf6XJ2v8v3pgj_QFA&bvm=bv.113034660,d.bGQ

- The Reut Institute (2006). *Term: Global Competitiveness Index*. [online]. Dostupné z: http://reut-institute.org/Data/Uploads/PDFVer/20061228%20-%20Global%20Competitiveness%20Index%20ENG%20final_1.pdf
- Transparency International, (2015). *How do you define corruption?* [online]. Dostupné z: <http://www.transparency.org/what-is-corruption/#define>
- Transparency International ČR, (2014). *Index vnímání korupce 2014*. [online]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/vysledky-zebricku-zemi-podle-indexu-vnimani-korupce-2014/>
- Transparency International (2011). *Frequently Asked Questions about the Bribe Payers Index*. [online]. Dostupné z: http://www.transparency.org/bpi2011/in_detail
- Transparency International (2013). *Global Corruption Barometer 2013. Frequently Asked Questions*. [online]. Dostupné z: http://www.transparency.org/files/content/pressrelease/GCB2013_FAQs_EN.pdf
- Transparency International (2015). *Co děláme*. [online]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/co-delame/>
- Transparency International (2015). *Kdo jsme*. [online]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/kdo-jsme/>
- Transparency International ČR, (2015). *Corruption Perceptions Index 2015*. [online] Dostupné z: <http://www.transparency.cz/wp-content/uploads/Corruption-Perceptions-Index-2015.pdf>

- Transparency International ČR, (2015). *Index vnímání korupce 2015 (Corruption Perceptions Index, CPI)*. [online]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/index-vnimani-korupce-2015-corruption-perceptions-index-cpi/>

- Transparency International ČR, (2015). *Index vnímání korupce 2015 (Corruption Perceptions Index, CPI)*. [online]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/wp-content/uploads/CPI-2015-%C4%8Cesk%C3%A1-republika.png>

- Transparency International, *CPI 2006 – 2015*. [online]. Dostupné z: <http://www.transparency.org/research/cpi>

- Transparency International ČR, (2015). *Index vnímání korupce 2015*. [online]. Dostupné z: <http://www.transparency.cz/cpi2015/>

- Transparency International (2013). *Global Corruption Barometer 2013 National – Czech republic*. [online]. Dostupné z: http://www.transparency.org/gcb2013/country/?country=czech_republic

- Transparency International (2013), *Global Corruption Barometer 2013 National – Denmark*. [online]. Dostupné z: <http://www.transparency.org/gcb2013/country/?country=denmark>

- USAID from the American People (2008). *World Economic Forum: Global Competitiveness Index*. [online]. Dostupné z: http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/Pnado693.pdf

- vz24.cz – denní zpravodajství o veřejných zakázkách (2015). *Zákon o veřejných zakázkách je nepřehledný, tvrdí zadavatelé*. [online]. Dostupné z: <http://www.vz24.cz/clanky/zakon-o-verejnych-zakazkach-je-neprehledny-tvrdi-zadavatele/>

- vz24.cz – denní zpravodajství o veřejných zakázkách (2016). *K novému zákonu o veřejných zakázkách se sešlo přes 200 návrhů*. [online]. Dostupné z:

<http://www.vz24.cz/clanky/k-novemu-zakonu-o-verejnych-zakazkach-se-seslo-pres-200-navrhu/>

- vz24.cz – denní zpravodajství o veřejných zakázkách (2016). *Sněmovna nestihla rozhodnout o zákonu o veřejných zakázkách*. [online]. Dostupné z: <http://www.vz24.cz/clanky/snemovna-nestihla-rozhodnout-o-zakonu-o-verejnych-zakazkach/?cat=legislativa>
- World Economic Forum (2015). *Country/Economy Profiles: Czech Republic, GCI reports* [online]. Dostupné z: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/economies/#economy=CZE>
- World Economic Forum (2015). *Country/ Economy Profiles: Denmark, GCI reports* [online]. Dostupné z: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/economies/#economy=DNK>
- World Economic Forum (2015). *The most problematic factors for doing business CZE* [online]. Dostupné z: <http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/CZE.pdf>
- World Economic Forum (2015). *The most problematic factors for doing business DNK* [online]. Dostupné z: <http://www3.weforum.org/docs/gcr/2015-2016/DNK.pdf>
- World Economic Forum, *Competitiveness Library – The Global Competitiveness Report 2011 – 2015* [online]. Dostupné z: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2015-2016/competitiveness-library/>
- Zákon č. 137/ 2006 Sb., o veřejných zakázkách. [online]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/verejne-zakazky/cast1.aspx>
- zIndex, (2015). *zIndex – hodnocení zadavatelů veřejných zakázek*. [online]. Dostupné z: http://wiki.zindex.cz/doku.php?id=start#metodika_hodnoceni

- zIndex, (2015). *Výsledky Ministerstvo zemědělství*. [online]. Dostupné z: <http://zindex.cz/core/submitter/43756/period/4/Ministerstvo%20zem%C4%9Bd%C4%9Blstv%C3%AD/2012-2014#comment>

Seznam obrázků, tabulek a grafů

Obrázek 1: Lafferova křivka.....	10
Tabulka 1: Výsledky Indexu vnímání korupce (CPI) 2015 v 31 evropských zemích....	31
Tabulka 2: Získané skóre v rámci vnímání konkurenceschopnosti v letech 2011 – 2015	36
Tabulka 3: Objem veřejných zakázek (v mil. Kč) 2012 – 2014.....	43
Tabulka 4: Zadané veřejné zakázky dle předmětu zakázky (počet zakázek)	46
Tabulka 5: Zadané veřejné zakázky dle předmětu zakázky (hodnota zakázek)	47
Tabulka 6: Veřejné zakázky dělené dle limitu (počet VZ a hodnota VZ v mil. Kč).....	49
Tabulka 7: Nové finanční limity pro veřejné zakázky a koncese platné od 1. 1. 2016 ..	52
Graf 1: Hodnoty Indexu vnímání korupce (CPI) v letech 2006 – 2015	34
Graf 2: Hodnoty Indexu mezinárodní konkurenceschopnosti (GCI) v letech 2011 - 2015	37
Graf 3: Přidělené skóre pro pilíř Instituce za roky 2011 – 2015.....	39
Graf 4: Podíl respondentů nahlízejících na různé instituce jako na zkorumpované	41
Graf 5: Hodnocení ministerstev jako zadavatele VZ v rocích 2012 – 2014.....	42
Graf 6: Objem veřejných zakázek (v mil. Kč) za roky 2012 – 2014.....	44
Graf 7: Zadané veřejné zakázky dle předmětu zakázky (počet zakázek)	46
Graf 8: Zadané veřejné zakázky dle předmětu zakázky (hodnota zakázek).....	48
Graf 9: Počet veřejných zakázek dle limitu	50
Graf 10: Hodnota zadaných veřejných zakázek dle limitu (v mil. Kč)	50

Seznam použitých zkratk

CPI – Index vnímání korupce

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

GCB – Globální barometr korupce

GCI – Index mezinárodní konkurenceschopnosti

ÚV ČR – Úřad vlády ČR

MD – Ministerstvo dopravy

MF – Ministerstvo financí

MK – Ministerstvo kultury

MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj

MO – Ministerstvo obrany

MPO – Ministerstvo průmyslu a obchodu

MPSV – Ministerstvo práce a sociálních věcí

MS – Ministerstvo spravedlnosti

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MV – Ministerstvo vnitra

M zdrav. – Ministerstvo zdravotnictví

M zem. – Ministerstvo zemědělství

MZV – Ministerstvo zahraničních věcí

MŽP – Ministerstvo životního prostředí

TI – Transparency International

VZ – veřejné zakázky